

Dansk udgave

Retsforskrifter

Indhold

I Retsakter hvis offentliggørelse er obligatorisk

.....

II Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk

Kommissionen

2001/680/EF:

- ★ **Kommissionens henstilling af 7. september 2001 om retningslinjer for gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) (meddelt under nummer K(2001) 2503)⁽¹⁾** 1

2001/681/EF:

- ★ **Kommissionens beslutning af 7. september 2001 om retningslinjer for gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) (meddelt under nummer K(2001) 2504)⁽¹⁾** 24

(¹) EØS-relevant tekst.

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS HENSTILLING

af 7. september 2001

om retningslinjer for gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)

(meddelt under nummer K(2001) 2503)

(EØS-relevant tekst)

(2001/680/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 211, andet led, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 af 19. marts 2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) ⁽¹⁾ definerer de væsentligste betingelser for organisationers deltagelse i en fællesskabsordning for miljørevision (EMAS).

(2) Forordning (EF) nr. 761/2001 opfordrer Kommissionen til at fremme ensartet anvendelse af EMAS, navnlig i forbindelse med verifikation som omhandlet i artikel 4, stk. 7.

(3) Der kan sikres ensartet verifikation ved at tydeliggøre bestemmelserne for organisationer og ved at vejlede miljøverifikatorerne direkte i at udføre deres opgaver.

(4) Det er hensigtsmæssigt at give retningslinjer for gennemførelsen i praksis af forordning (EF) nr. 761/2001 for at give organisationer effektiv støtte og bidrage til en ensartet udvikling af EMAS i alle medlemsstater. Disse retningslinjer bør særlig omfatte medarbejderinddragelse, som der henvises til i bilag I, punkt B.4, til forordningen, og udarbejdelse af miljøredegørelser, som der henvises til i bilag III, punkt 3.1, dertil.

(5) Disse retningslinjer, som denne henstilling omhandler, er i overensstemmelse med udtalelse fra det udvalg, der er nedsat i medfør af artikel 14 i forordning (EF) nr. 761/2001 —

HENSTILLER:

1. EMAS-miljøredegørelser som omhandlet i artikel 3, stk. 2, litra c), i forordning (EF) nr. 761/2001 udarbejdes i overensstemmelse med retningslinjerne i bilag I til denne henstilling.

2. Organisationer, der gennemfører EMAS, bør tage hensyn til retningslinjerne for medarbejderinddragelse i bilag II.

⁽¹⁾ EFT L 114 af 24.4.2001, s. 1.

3. Organisationer og miljøverifikatorer bør tage hensyn til retningslinjerne for bestemmelse af miljøforhold og vurdering af deres betydning i bilag III.

4. Små og mellemstore organisationer og miljøverifikatorer bør tage hensyn til retningslinjerne for verifikation af SMV i bilag IV.

5. Denne henstilling er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 7. september 2001.

På Kommissionens vegne

Margot WALLSTRÖM

Medlem af Kommissionen

BILAG I

RETNINGSLINJER FOR EMAS-MILJØREDEGØRELSEN

(Alle henvisninger til bilag er henvisninger til bilagene til forordning (EF) nr. 761/2001, medmindre andet udtrykkeligt er angivet)

1. INDLEDNING

EMAS har til formål at fremme en fortsat forbedring af organisationers miljøindsats og -resultater. Disse retningslinjer er tænkt som en hjælp for organisationen til at udarbejde den miljøredegørelse, der kræves i henhold til ordningen som fastsat i forordning (EF) nr. 761/2001, og fastlægger nogle spørgsmål, der skal tages i betragtning ved udarbejdelsen af miljøredegørelsen i overensstemmelse med bilag III.

Ved udarbejdelsen af disse retningslinjer blev der taget hensyn til oplysningsbehovene hos interesseparter og måder, hvorpå organisationerne kan opfylde disse behov. Åbenhed, gennemsigtighed og regelmæssige miljøoplysninger er nøglefaktorer til at skelne EMAS fra andre ordninger. Disse faktorer er ligeledes vigtige for organisationen til at opbygge tillid hos interesseparter.

1.1. Planlægning

En omhyggelig forberedelse af miljøredegørelsen vil øge dens nytte og lægge betydelig merværdi i formidlingen af resultater og fortsat forbedring af organisationens miljøindsats. Den giver navnlig en mulighed for at markedsføre et positivt image af organisationens miljøresultater over for kunder, leverandører, lokalsamfundet, kontrahenter og ansatte.

Interesseparter har behov for forskellige typer oplysninger. Tidlig overvejelse af deres behov er vigtigt for at afgøre, hvad der skal medtages i redegørelsen, hvilken form den bør have, og hvordan den bør meddeles.

EMAS-ordningen er tilstrækkelig fleksibel til, at organisationer kan målrette deres relevante oplysninger til specifikke modtagere, og samtidig sikre, at alle oplysninger er til rådighed for dem, der ønsker det. Det bør overvejes, hvordan oplysninger bedst kan målrettes: i en enkelt rapport eller som uddrag fra en samling af validerede oplysninger. Oplysninger, der skal bruges i miljøredegørelsen, bør være lettilgængelige fra miljøledelsessystemet og som sådanne ikke være vanskelige at udtrække.

Selv om forordning (EF) nr. 761/2001 kræver, at miljøoplysninger skal foreligge i papirudgave for dem, der ikke kan få dem på andre måder (bilag III, punkt 3.1), tilskyndes organisationer til at anvende alle tilgængelige midler til at stille miljøredegørelsen offentligt til rådighed (bilag III, punkt 3.6). Dokumenter i elektronisk format, f.eks. internetsider, er en omkostningseffektiv måde at stille oplysninger til rådighed på for et stort antal personer og kan nemt udskrives til dem, der ikke har adgang til sådanne faciliteter. På denne måde kan organisationerne undgå omkostningerne ved trykning af dyre glitrende rapporter i stort antal. For at give et generelt billede af organisationens miljøresultater siger forordning (EF) nr. 761/2001, at oplysninger skal foreligge i en samlet trykt udgave ved organisationens første registrering og derefter hvert tredje år. Organisationer skal derudover ajourføre eventuelle ændringer i disse oplysninger en gang om året (undtagen i tilfælde, der er fastlagt i retningslinjerne for hyppigheden af verifikation, bekræftelse og revision som fastsat i bilag II til Kommissionens beslutning 2001/681/EF ⁽¹⁾).

⁽¹⁾ Se side 34 i denne Tidende.

1.2. Struktur og indhold

Som et offentligt dokument bør miljøredegørelsen være skrevet på et klart og koncist sprog. EMAS-redegørelser behøver ikke være lange, dybtgående dokumenter. En kort, velforelagt redegørelse kan formidle alle hensigtsmæssige oplysninger til læseren. Dette gælder især for mindre virksomheder.

Forordning (EF) nr. 761/2001 specificerer ikke nogen struktur til miljøredegørelsen, eller hvilken rækkefølge oplysninger skal gives i; dette skal organisationen afgøre, forudsat at kravene i bilag III, punkt 3.2, opfyldes. Hvis organisationen udarbejder en miljøredegørelse for hele virksomheden, der dækker en række geografiske lokaliteter, skal den overveje, hvordan redegørelsen struktureres, for at sikre, at de væsentlige miljøvirkninger af hvert enkelt sted tydeligt fremgår og rapporteres i virksomhedens redegørelse (bilag III, punkt 3.7).

Miljøredegørelsens læsere måtte ønske at sammenligne resultaterne af en organisations miljøresultater over et tidsrum for at fastslå vigtige tendenser. Det er derfor vigtigt at medtage den samme type oplysninger, der blev rapporteret om de foregående år, såvel som eventuelt at gentage erklæringer, der kan forbedre sammenligneligheden for læseren og gøre oplysningerne forståelige. Det kunne være tilrådeligt at udpege en udenforstående person til at gennemgå og give bemærkninger til dokumentet, når det er færdigt.

2. RETNINGSLINJER

Denne del giver retningslinjer for kravene i bilag III, punkt 3.2.

K r a v:

a) »en klar og entydig beskrivelse af den organisation, der registreres under EMAS, og, hvor det er relevant, et resumé af organisationens aktiviteter, produkter og tjenesteydelser og forholdet mellem organisationen og eventuelle moderorganisationer«.

H e n s i g t: Give en tydelig forståelse af organisationen og dens aktiviteter, produkter og tjenesteydelser.

H v o r d a n: Anføre organisationens beliggenhed og skitsere dens aktiviteter, produkter og tjenesteydelser. Kommenterede kort, fotos og diagrammer er gode til at formidle oplysninger og kan også anvendes til at illustrere organisationens ledelsstruktur og forhold til andre dele af organisationen.

Det skal tydeligt fremgå, hvis kun en del af organisationen er EMAS-registreret, således at der ikke er nogen forvirring med hensyn til tæt knyttede dele af organisationen, hverken geografisk eller ledelsesmæssigt.

Hvis organisationen producerer en lang række produkter, kunne disse kombineres i produktgrupper. Varer og tjenesteydelser kunne ligeledes omfattes såvel som antallet af ansatte i organisationen og dens grundlæggende økonomiske data.

Hvis virksomheden har delvis ejede datterselskaber, joint ventures eller udliciteret produktion, bør der gøres rede herfor. Det samme gælder for køb, sammenslutninger og salg i årets løb.

G o d p r a k s i s:

— kort og diagrammer

— kommenterede luftfotoer

- rutediagrammer
- organisationens klassifikation (f.eks. NACE-kode)
- navn på kontaktperson (hvis relevant).

K r a v :

b) »organisationens miljøpolitik og en kort beskrivelse af miljøledelsessystemet«.

Hensigt: Forelægge organisationens miljøpolitiske forpligtelser og skitsere, hvordan de gennemføres overalt i organisationen.

Hvordan: Indarbejde miljøpolitikken i miljøredegørelsen. Kort skitsere organisationens ledelsesramme for gennemførelse af politikken. Et organisatorisk skema, der viser ansvaret for miljøspørgsmål, kunne vise, hvordan miljøledelsessystemet gennemføres. Et rutediagram eller et enkelt skema kunne også vise forbindelser mellem politik, identifikation og evaluering af miljøforhold, mål og målsætninger samt revision.

G o d e i d é e r :

- beskrive miljøpolitikken, og om muligt medtage en indledning, der er underskrevet af den administrerende direktør
- indsætte et organigram med miljøkontaktpersoner
- medtage et diagram, der viser strukturen i miljøledelsessystemet
- kommentere eventuelle væsentlige ændringer i miljøpolitikken eller miljøledelsessystemet.

K r a v :

c) »en beskrivelse af alle væsentlige direkte og indirekte miljøforhold, der medfører væsentlige miljøpåvirkninger fra organisationen, og af påvirkningernes art i forbindelse med disse aspekter (bilag VI)«.

Hensigt: At give et overordnet billede af organisationens væsentlige miljøforhold og forklare miljøfølgerne af dens aktiviteter, produkter og tjenesteydelser. Kernen heri er, at læseren forstår forbindelsen mellem det, organisationen gør, og de væsentlige miljøvirkninger, der måtte forårsages.

Hvordan: Organisationen kan beskrive, hvordan hvert af miljøforholdene påvirker miljøet. Alternativt kan organisationen vise forskellige miljømedier (f.eks. luft, vand, flora, fauna) og beskrive, hvilke virkninger miljøforholdene har herpå. Input/output-diagrammer, matrixer og kommenterede piktogrammer er alle nyttige måder til at vise disse oplysninger på en koncis måde. Se ligeledes retningslinjerne for miljøforhold og virkninger i bilag III til denne henstilling.

Kommenter også virkninger, der skyldes uheld og miljøansvar. Virkninger i relation til tidligere aktiviteter, der måtte blive fremtidigt ansvar, kunne også være af betydning.

Eksempel — miljøforhold og miljøvirkninger

Det er vigtigt, at EMAS-redegørelsen klart beskriver forholdet mellem miljøprogrammet med dets forskellige aktiviteter og arten af de potentielle miljøvirkninger. Dette kunne beskrives ved hjælp af en skematisk fremstilling, der viser forholdet mellem programmets aktiviteter og arten af de hermed forbundne miljøvirkninger:

AKTIVITETER		ART MILJØVIRKNINGER
STADIER I FORRETNINGSGANGEN		
INDKØB <i>Indkøb af materialer til fremstilling, distribution og markedsføring</i>		
Indkøb af plastmaterialer til fremstilling		Udtømmelse af ikke fornyelige ressourcer
Indkøb af papir, pap og tryksager		Mindskelse af biodiversitet, global opvarmning og vandforurening
FREMSTILLING <i>(Tilføj data om mængder af fremstillede produkter og tjenesteydelser)</i> <i>Produktfremstilling</i>		
Produktprægning		Global opvarmning og forsurening
Produktprægning og trykning		Lokal luftforurening. Affald i form af aluminium, lak, tryksvæerte og opløsningsmidler
MARKEDSFØRING OG ADMINISTRATION <i>Udvikling, salgsfremme og markedsføring af produkter og tjenesteydelser</i>		
Fremstilling af grafik til produktemballage og markedsføring		Affaldsproduktion ved anvendelse og bortskaffelse af fotografisk materiale og kemikalier, der indeholder metaller og syrer
Kontorarbejde, der anvender energi, papir og kontorudstyr		Global opvarmning og affaldsproduktion
DISTRIBUTION <i>Land- og lufttransport af produkter fra fremstillingssteder til distributionscentre og til engros- og detailhandlere</i>		
Anvendelse af pap og shrink-wrap til transitemballage		Anvendelse af ressourcer og affaldsproduktion
Vej- og lufttransport		Global opvarmning og lokal luftforurening. Udtømmelse af oliereserver. Trafikkaos og støjforurening
BORTSKAFFELSE <i>Kundernes affaldsbortskaffelse, overskudslagre og bortskaffelse ved genbrug, materialegenvinding, deponering eller forbrænding</i>		
Forbrugernes bortskaffelse af emballage		Større affaldsstrømme fra husholdninger

Der kan også anvendes en såkaldt miljøstatus til at vise forbindelsen mellem miljøvirkningerne og input/output i forbindelse med organisationens aktiviteter:

Input	Output	Miljøvirkninger
Flybrændstof	Emissioner til luften i form af:	
	— carbondioxid	Global opvarmning
	— vanddamp	Global opvarmning
	— carbonhydrider	Global opvarmning, ozondannelse ved jorden
	— nitrogenoxider	Global opvarmning, forsurening, ozondannelse ved jorden, udtømmelse af stratosfærens ozonlag, overgødskning
		Forbrug af ikke fornyelige ressourcer
	Brændstofdamp (primært emissioner til luften):	
	— carbondioxid	Global opvarmning
	— carbonhydrider	Global opvarmning, ozondannelse ved jorden

Gode idéer:

- medtag kriterierne for bestemmelse af væsentlige miljøvirkninger for at overholde kravet i bilag VI, punkt 6.1
- anvend tabeller, diagrammer og rutediagrammer.

Krav:

d) »en beskrivelse af miljømålsætninger og miljømål i relation til de væsentlige miljøforhold og -påvirkninger«.

Hensigt: Vise, hvad organisationen har til hensigt at gøre for at forbedre sine miljøresultater. Organisationens miljøprogram med målsætninger og konkrete mål vil hjælpe læseren til at forstå organisationens aktiviteter med henblik på at forbedre miljøresultaterne. Organisationen skal kunne vise en klar forbindelse mellem de miljøforhold, den anser for at være de vigtigste, og de planer, den har for at forbedre dem.

Hvordan: Relater målsætninger og mål til væsentlige miljøforhold og miljøvirkninger. Dette kan vises i en tabel, der indeholder tidsperioden for imødekommelse af mål og målsætninger. Dette kunne kombineres med de oplysninger, der kræves under litra c) ovenfor. Fremstil mål og målsætninger således, at de er specifikke, hensigtsmæssige og relevante, og så vidt muligt målelige.

Eksempel — miljøprogram, målsætninger og konkrete mål

Emne	Målsætninger/konkrete mål	Aktiviteter	Tidshorisont
Materialer og anvendelse af materialer	20 % reduktion af miljøvirkninger ved hjælp af mindre forbrug af materialer	Indarbejde miljøretningslinjer i indkøbspolitikken	Udgangen af 200X
Opløsningsmidler og flygtige organiske forbindelser (VOC)	Reduktion af opløsningsemissioner til årsgennemsnit under:	Installering af ny malerafdeling for vandbaserede topcoats	Midten af 200X
Emissioner af opløsningsmidler og VOC	— 53 g/m ² (ikke-metaller) — 56 g/m ² (metaller)	Indførelse af nye malemetoder	Midten af 200X

Gode idéer:

- skitsere grundlaget for fastsættelse af målsætninger og mål, eventuelt med henvisning til forholdsregler
- fortælle om, hvem der har ansvaret for at opnå målsætninger og mål
- anføre omkostningerne ved at imødekomme målsætninger og mål
- vise forbindelsen til mål og målsætninger fra tidligere rapporteringsperioder.

Krav:

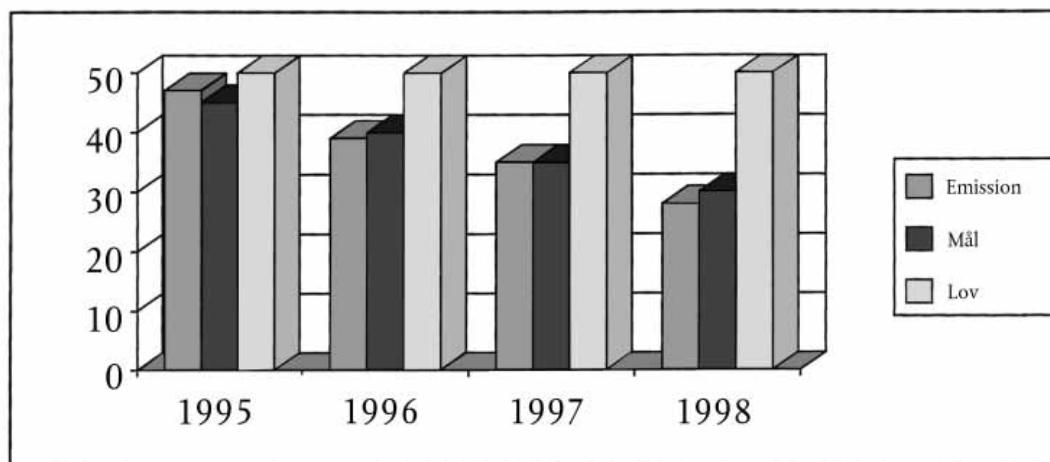
e) »et resumé af de foreliggende data om organisationens miljøindsats og -resultater set i forhold til dens miljømålsætninger og miljømål i relation til dens væsentlige miljøpåvirkninger. Resuméet kan indeholde tal for forurenende emissioner, affaldsdannelse, forbrug af råvarer, energi og vand, støj samt andre forhold som omhandlet i bilag VI. Det skal være muligt at sammenligne år for år for at vurdere udviklingen i organisationens miljøresultater.«

Hensigt: Forelægge data om organisationens miljøresultater og dens fremskridt med hensyn til at nå målsætninger og mål. Ligeledes at vise, hvordan organisationens miljøresultater ændrer sig i tidens løb.

Hvordan: Meddele data om miljøresultater sat op mod målsætninger og mål for de vigtigste miljøforhold, der er fastlagt i overensstemmelse med bilag VI. Resultaterne kan vises på en række måder, f.eks. grafer, diagrammer og tabeller. Absolutte tal for miljøresultater kan kombineres med resultatindikatorer og derved forbinde resultater med produktoutput, med den årlige omsætning osv. Når der rapporteres data, skal der anvendes de korrekte måleenheder. Når der samles data fra en række kilder i miljøledelsessystemet, skal organisationen ligeledes sikre sig, at metoderne er nøjagtige og kan kontrolleres og gentages af verifikatoren. Dataene skal rapporteres på konsekvent vis, således at tallene kan sammenlignes år for år.

Målsætninger og mål er måske ikke nået inden for den planlagte frist, især hvis organisationen har sat sig optimistiske mål. Hvis målsætninger og mål ikke er opfyldt, er det en god idé at indsætte en bemærkning herom i miljøredegørelsen, der forklarer hvorfor.

Eksempel — CO₂-emissioner sat i forhold til mål og lovbestemmelser

Gode idéer:

- Anvendelse af miljøresultatindikatorer øger tydeligheden, gennemsigtigheden og sammenligneligheden af de oplysninger, en organisation giver.
- Forklar, hvilke foranstaltninger der er blevet truffet for at nå det aktuelle niveau.

- Vis resultater sat op mod målsætninger og mål og de lovbestemte krav samt nationale eller sektorielle miljømål.
- Forklar, hvordan dataene er indhentet og behandlet.
- Gengiv graden af opfyldelse i forhold til mål og målsætninger fra tidligere miljøredegørelser for at give et fuldstændigt billede af organisationens miljøresultater.
- Kommenter, hvis nogle mål ikke er blevet nået.
- Kommenter, hvis data ikke foreligger (der er ikke blevet foretaget målinger, ingen miljøtilladelse eller grænseværdier at opfylde osv.).

K r a v :

f) »andre faktorer vedrørende miljøindsats og -resultater, bl.a. indsatsen i forhold til lovgivningen med hensyn til dens væsentlige miljøpåvirkninger«.

H e n s i g t : Når organisationen rapporterer data, skal dens miljøresultater opstilles mod væsentlige miljøvirkninger, der er omfattet af lovbestemmelser, og miljøresultater mod lovbestemte krav. Organisationens kan også medtage andre oplysninger om sine miljøresultater i miljøredegørelsen.

H v o r d a n : Når der rapporteres data under litra d) ovenfor, kan organisationen ligeledes medtage oplysninger om lovbestemte grænser for at vise, at de overholdes. Andre oplysninger, som organisationen kunne medtage, er oplysninger om investeringer i forbedring af miljøresultaterne, støtte til lokale miljøgrupper og foranstaltninger til fremme af dialogen med interessenter. Nogle organisationer måtte ønske at fortælle om sikkerhedsplaner.

G o d e i d é e r :

- produktinformation
- indkøbspolitik
- vigtige afgørelser og investeringer
- forsigtighedsaktioner/miljøbeskyttelsesaktiviteter/forebyggende foranstaltninger
- klager, offentlighedens og lokalsamfundets bekymringer
- forskning og udvikling
- uheld og overtrædelser
- budget.

K r a v :

g) »miljøverifikators navn og akkrediteringsnummer og datoen for bekræftelsen.«

H e n s i g t : Give oplysninger om, hvem der har kontrolleret miljøredegørelsen og hvornår.

H v o r d a n : Det kan gøres ved at bruge en formel redegørelse, der forklarer, hvad verifikatoren har gjort for at bekræfte redegørelsen.

3. KRITERIER FOR RAPPORTERING OM MILJØRESULTATER

Anvendelse af miljøresultatindikatorer øger tydeligheden, gennemsigtigheden og sammenligneligheden af de oplysninger, en organisation giver. Udvælgelsen af disse indikatorer er vigtig, og de skal opfylde kravene i bilag III, punkt 3.3. Kommissionen har udarbejdet en vejledning om udvælgelse og anvendelse af miljøresultatindikatorer.

4. INFORMATION TIL SPECIFIKKE MÅLGRUPPER

Organisationer måtte ønske at offentliggøre oplysninger, der er specielt udarbejdet til individuelle interesseparter. Nedenfor gives nogle idéer til, hvad forskellige interessegrupper måtte være interesseret i. Se også bilag III, punkt 3.6.

Interesseparter og informationsbehov:

4.1. Lokalsamfundet

Der kan forventes specifik interesse inden for:

- miljø- og sundhedsaspekter af producerede og emitterede stoffer
- eksterne farer, og hvordan organisationen forebygger dem eller klarer dem
- information om arten og antallet af klager, og om hvordan klagerne behandles og problemer løses
- information om manglende overensstemmelse med tilladte emissioner, og hvilke foranstaltninger der er truffet for at forebygge, at de genoptræder.

4.2. Kunder

Forholdet mellem en organisation og dens leverandører og kunder er ofte af lang varighed. Kunder er en særlig påvirkelig målgruppe. De kan udtrykke specifikke krav til deres leverandører (indkøbspolitik), produkter, processer, tjenesteydelser eller ledelse.

Hvilke specifikke oplysninger kunder er interesseret i, og hvilke miljøforbedringer der ønskes, kan sandsynligvis bedst konstateres gennem tæt gensidig kontakt og samarbejde.

4.3. Medarbejdere

Mange organisationer anser deres medarbejdere som en vigtig brugergruppe af miljøreddegørelsen. Hvis det er relevant, kan organisationen forelægge miljøreddegørelsen til drøftelse på virksomhedsrådet. Der kan forventes særlig interesse for følgende spørgsmål:

- om forholdet mellem miljøsituationen og arbejdsforhold, herunder uheld og hændelser og måden, hvorpå disse klares
- planer og muligheder for intern uddannelse på miljøområdet
- gennemførelse af miljøledelsessystemet.

4.4. Finansieringsinstitutter/investorer

Et stigende antal investorer, banker og forsikringsselskaber viser interesse i organisationers miljøstrategi og -resultater. Der skal forventes særlig interesse for:

- en organisations miljøstrategi og miljøresultater på virksomhedsplan
- forholdet mellem miljøoplysninger og finansielle oplysninger
- organisationens adfærd hvad angår overensstemmelse og kvaliteten af dens miljøledelse
- jordforurening og tilstedeværelse af risikobetonede stoffer som asbest i bygningerne, mulige miljøfarer i forbindelse med (nye) produktionsprocesser, produkter eller tjenesteydelser.

4.5. *Andre parter i samfundet*

Forbrugerne og deres organisationer såvel som ikke-statslige organisationer er ofte interesserede i:

- organisationens miljøpolitik og -resultater i tilknytning til processer, produkter og tjenesteydelser
 - aktuelle emner på den politiske scene eller i medierne, f.eks. genvindingsindsatsen med hensyn til brugte produkter i elektronikindustrien, bortskaffelse af giftige stoffer i farver, lakker og lim, oprindelsesstedet for træ i tømmer- og møbelindustrien osv. En organisation bør være klar over, at det er klogt at tydeliggøre dens stilling, indsats og resultater desangående.
 - miljøresultaternes udvikling i tidens løb på de enkelte lokaliteter samt på virksomhedsplan, navnlig på et klart grundlag, således at der kan sammenlignes med de lovbestemte krav, bedste tilgængelige teknikker og andre sammenlignelige organisationers miljøresultater
 - information om konkrete mål og målsætninger på kortere og længere sigt, ikke kun hvad angår emissioner, men også indirekte miljøvirkninger, såsom anvendelse af råmaterialer, produkter og tjenesteydelser, produkter ved slutningen af livscyklussen samt transport
 - anvendelse af forsigtighedsprincippet i miljøbeslutninger.
-

BILAG II

RETNINGSLINJER FOR MEDARBEJDERINDEFLYDELSE I FORBINDELSE MED EMAS

(Alle henvisninger til bilag er henvisninger til bilagene til forordning (EF) nr. 761/2001, medmindre andet udtrykkeligt er angivet)

1. INDLEDNING

Retningslinjerne for medarbejderindflydelse i forbindelse med EMAS baseres på følgende:

I artikel 1, stk. 2, i forordning (EF) nr. 761/2001 hedder det:

»EMAS har til formål at fremme en løbende forbedring af organisationernes miljøindsats og -resultater gennem:

...

- d) medarbejdernes aktive inddragelse i organisationen samt en tilstrækkelig uddannelse og videreuddannelse, der muliggør en aktiv medvirken i de under litra a) nævnte opgaver. Hvis de ønsker det, kan personalerepræsentanter ligeledes inddrages.«

I bilag I til forordning (EF) nr. 761/2001 hedder det:

»Organisationen skal klarlægge behov for uddannelse. Den skal stille krav om, at alle medarbejdere, hvis arbejde kan medføre en væsentlig miljøpåvirkning, har modtaget en formålstjenlig uddannelse.

Organisationen skal udforme og vedligeholde fremgangsmåder, der giver dens medarbejdere eller medlemmer i enhver relevant funktion eller på ethvert relevant niveau kendskab til:

- a) vigtigheden af overensstemmelse med miljøpolitikken og fremgangsmåderne og med kravene i miljøledelsessystemet
- b) de væsentlige miljøvirkninger — det være sig aktuelle eller mulige — fra deres arbejde og til de miljømæssige fordele af en forbedret personlig indsats
- c) deres opgaver og ansvar for at opnå overensstemmelse med miljøpolitikken og fremgangsmåderne og med kravene til miljøledelsessystemet, herunder krav til nødberedskab og afværgeforanstaltninger
- d) de mulige konsekvenser af at fravige de fastlagte fremgangsmåder for driften.

Medarbejdere, som udfører opgaver, der kan give anledning til væsentlige miljøpåvirkninger, skal være kyndige som følge af formålstjenlig undervisning, uddannelse og/eller erfaring.» (bilag I, punkt A.4.2).

»Ud over kravene i bilag I, afsnit A, skal medarbejderne inddrages i processen med konstant at forbedre organisationens miljøresultater. Der kan til dette formål anvendes passende former for inddragelse, såsom forslagsbøger eller projektbaseret gruppearbejde i miljøudvalg. Organisationens skal følge Kommissionens retningslinjer om den bedste praksis på dette område. Desuden skal enhver medarbejderrepræsentant, der anmoder herom, også inddrages.« (bilag I, punkt B.4).

Inddragelse af alle i miljøarbejdet er både en chance og en lejlighed til at arbejde mere effektivt, og er en forudsætning for dets succes. Aktiv inddragelse af medarbejderne i processen med løbende forbedring af organisationens miljøresultat skal ikke anses for en byrde. Disse retningslinjer prøver at fremhæve det modsatte.

Disse retningslinjer viser måder og midler til aktivt at inddrage medarbejderne, der vil virke mere effektivt, der vil belaste både ledelsen og medarbejderne mindre og sikre en god gennemførelse af EMAS.

Arbejdet med miljøspørgsmål skal foregå løbende. Hvis ikke alle og enhver (ledelsen og medarbejderne) i en organisation inddrages, vil det ikke ske.

At have alle i organisationen inddraget i arbejdet er også den rigtige måde til at holde liv i ledelsessystemet. Erfaringen har vist, at ledelsessystemer, der ikke inddrager alle aktivt, viser tendenser til at blive bureaukratiske og fungerer dårligt.

Det er vigtigt, at medarbejderne ikke ser miljøarbejdet som en trussel, men som en mulighed, blandt andre, for at forbedre arbejdsbetingelserne og skabe stolthed ved at arbejde i en miljømæssig god organisation.

Forskning, revision af EMAS-organisationer og erfaring med spørgsmål om ændring af arbejdets tilrettelæggelse i almindelighed har vist, at når alle medarbejdere aktivt er løbende inddraget, og navnlig når deres repræsentanter deltager aktivt i arbejdet, er resultatet bedre.

Erfaringen har også vist, at den træthed, som kan opstå efter en periode med arbejde med systemer som EMAS og EN ISO 14001, kan undgås ved aktivt at inddrage medarbejderne.

2. BESTEMMELSER

2.1. Generelt

Organisationen skal anerkende, at medarbejdernes aktive inddragelse er en drivkraft og en forudsætning for løbende og faktiske miljøforbedringer samt kernen i forbedringen af miljøresultaterne. Organisationen skal anerkende, at medarbejdernes aktive inddragelse er den rette metode til at forankre miljøledelses- og -revisionssystemet i organisationen med de ønskede resultater.

Organisationen skal anerkende, at udtrykket »medarbejderindflydelse« omfatter både inddragelse af og oplysninger til den enkelte medarbejder og deres repræsentanter i overensstemmelse med nationale ordninger hvad angår alle niveauer, og bør derfor indgå i ordninger for medarbejdernes inddragelse. Der bør derfor ske medarbejderinddragelse på alle niveauer.

Der skal indføres måder og midler til at inddrage medarbejderne aktivt.

Dette skal kunne dokumenteres over for verifikatorer. Det kunne f.eks. gøres ved hjælp af:

referater af møder med fagforeningerne, arbejdsråd eller andre organisationer, der repræsenterer medarbejderne, eller andre møder med organisationen

tilbud om formålstjenlig uddannelse og oplysning

medarbejdernes muligheder for at fremsætte forslag (forslagsbøger)

miljøudvalg

møder med ledelsen og arbejdstagerrepræsentanter om miljøindsats og miljøresultater

oprettelse af miljøhold eller arbejdsgrupper eller projektbaseret gruppearbejde

regelmæssigheden af oplysninger til medarbejderne og eventuelle repræsentanter

kontakt mellem verifikator og medarbejderne og deres repræsentanter

aktiv inddragelse, oplysning og deltagelse mellem den miljøansvarlige/ledelsens repræsentant og medarbejderne og deres repræsentanter.

Organisationen skal anerkende, at engagement, lydhørhed og aktiv støtte fra ledelsens side er en forudsætning for, at de pågældende processer lykkes. I denne forbindelse skal det fremhæves, at det er nødvendigt med feedback fra ledelsen til medarbejderne.

2.2. Uddannelse og undervisning

Organisationen skal anerkende behovet for løbende at informere medarbejderne og undervise dem i miljøspørgsmål. Grundlæggende information og uddannelse skal gives til alle medarbejdere. Uddannelse af ledelsen er ligeledes et væsentligt led i styringen af ændringer.

De medarbejdere, der er mere direkte involveret i organisationens miljøledelse gennem f.eks. deltagelse i blandede arbejdsgrupper, skal gives en mere udvidet information. Denne burde bestå i, men ikke begrænses til, EMAS, miljøpolitik, bedste praksis og kommunikation.

2.3. Inddragelsesniveauer

Organisationen skal anerkende, at medarbejdernes inddragelse er både vigtig og nødvendig på alle niveauer og på alle stadier fra første dag i miljøledelsesarbejdet. Organisationens skal derfor inddrage medarbejderne aktivt i:

- opstilling af organisationens miljøpolitik
- den første miljøredegørelse og i analysen af situationen og i indsamling og kontrol af oplysninger
- oprettelse og gennemførelse af et miljøledelses- og miljørevisionssystem til forbedring af miljøresultaterne
- miljøudvalg til at indsamle oplysninger og sørge for, at den miljøansvarlige/ledelsens repræsentant og medarbejderne og deres repræsentanter inddrages
- blandede arbejdsgrupper til miljøhandlingsprogrammet og miljørevisionen
- udarbejdelsen af miljøredegørelser.

2.4. Forslag fra medarbejderne og belønningsordning

Organisationen skal sørge for, at der er simple muligheder for medarbejderne til at fremsætte forslag til miljøforbedring. Dette kunne f.eks. gøres ved at opstille forslagskasser.

Når foranstaltninger truffet af medarbejderne fører til bedre økonomiske og/eller miljømæssige resultater i organisationen, bør medarbejderne belønnes. Der kunne i denne forbindelse anvendes både finansielle og andre belønningsordninger.

BILAG III

VEJLEDNING OM MILJØFORHOLD OG DERES BETYDNING

(Alle henvisninger til bilag er henvisninger til bilagene til forordning (EF) nr. 761/2001, medmindre andet udtrykkeligt er angivet)

1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJERNE

Formålet med disse retningslinjer er at vejlede med hensyn til at bestemme væsentlige miljøforhold omkring aktiviteter, produkter og tjenester, som en organisation, der anvender EMAS, har ledelseskontrol over eller indvirkning på i henhold til bilag VI. I EMAS-ordningen er væsentlige miljøforhold det vigtigste i en organisations miljøledelsessystem, i vurderingen og forbedringen af dens miljøresultater ved opstilling af målsætninger og mål såvel som i den løbende gennemgang. Væsentlige miljøforhold og virkninger er ligeledes relevante i miljøredegørelsen i henhold til bilag III.

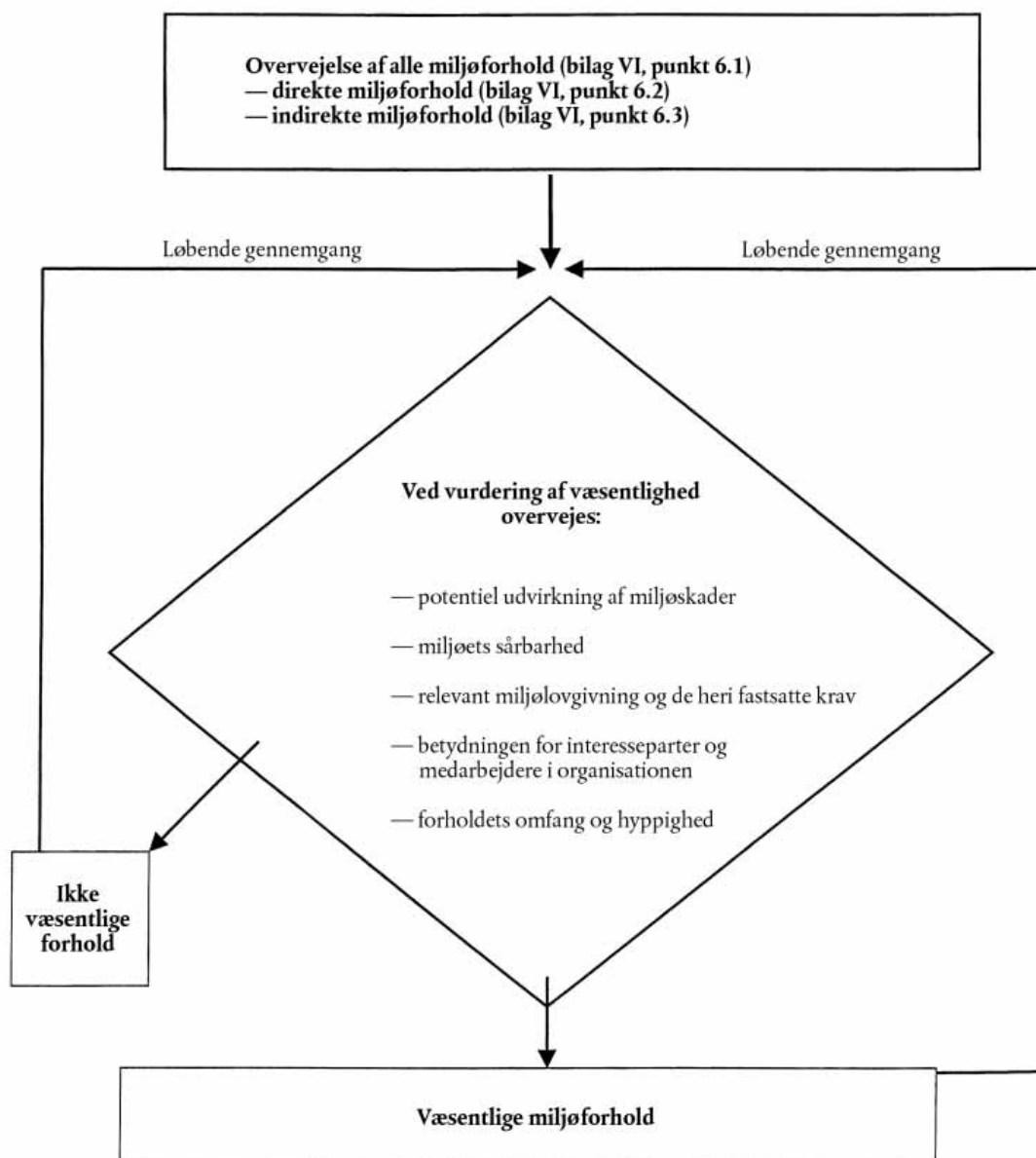
2. FORHOLDET MELLEM MILJØFORHOLD, VÆSENTLIGE MILJØFORHOLD OG VÆSENTLIGE MILJØVIRKNINGER

Princippet i EMAS er, at miljøforholdene (artikel 2, litra f), i forordning (EF) nr. 761/2001 omkring en organisations operationer resulterer i miljøpåvirkninger (artikel 2, litra g)). Hvis organisationens miljøforhold forårsager væsentlige miljøpåvirkninger, skal dette miljøforhold anses for væsentligt og indarbejdes i miljøledelsessystemet.

3. TRIN FOR TRIN-PROCEDURE TIL AT BESTEMME VÆSENTLIGE MILJØPÅVIRKNINGER

I bilag VI er der anført eksempler på »direkte« og »indirekte« miljøforhold. Denne liste er ikke udtømmende. I den oprindelige miljøredegørelse og den efterfølgende løbende gennemgang er det vigtigt for en organisation at se åbent, objektivt og på en overordnet måde på de specifikke miljøforhold omkring sine aktiviteter, produkter og tjenesteydelser. Der kunne være tilfælde, hvor det måtte være vanskeligt at klassificere et identificeret miljøforhold som »direkte« eller »indirekte«. I dette tilfælde må det ikke glemmes, at hovedidéen med bestemmelse af miljøforhold er at få et komplet overblik over miljørelevansen af organisationens aktiviteter, produkter og tjenesteydelser og behandle alle forekommende miljøforhold. Det vigtige her er ikke at kategorisere noget som direkte eller indirekte, men at sikre, at alle forhold identificeres, således at de kan omfattes af miljøledelsesordningen. Fremgangsmåden til at bestemme væsentlige miljøpåvirkninger kan resumeres således:

Trin 1	Bestemmelse af alle miljøforhold
Trin 2	Fastlæggelse af organisationens væsentlighedskriterier under hensyntagen til fællesskabslovgivningen
Trin 3	Bestemmelse af væsentlige miljøpåvirkninger på basis af væsentlighedskriterierne på trin 2.

4. HVORDAN BESTEMMES DE DIREKTE MILJØFORHOLD?

Direkte miljøforhold er tilknyttet selve organisationens aktiviteter, produkter og tjenesteydelser, hvorover den har direkte ledelseskontrol. Alle organisationer skal overveje deres direkte miljøforhold. For ikke industrielle organisationers vedkommende vil opmærksomheden imidlertid ofte være centreret om de indirekte miljøforhold af deres aktiviteter, produkter og tjenesteydelser.

Hvordan?

- Tal med medarbejderne.
- Gå rundt på anlægsstedet og i nabolaget.
- Tal med interesseparter.
- Kontroller dokumenter (f.eks. sikkerhedsdatablade, tilladelser).

- Se på lovgivningen (f.eks. gældende lov, tekniske krav, såsom påkrævet overvågning af forurenende stoffer).
- Se på miljømærkekriterier.
- Tjek oplysninger fra handelskamre o.l.
- Tal med andre EMAS-virksomheder.
- Se på materialestrømme.
- Se på aktuelle indikatorer for miljøresultater.
- Se på alle organisationens dele og infrastruktur (f.eks. rørledninger, elledninger, banespor).

F.eks.:

- indkøbspolitik
- emissioner til vand og luft
- affald
- ressourceanvendelse
- energi
- lokale spørgsmål
- arealanvendelse og forurening
- historiske spørgsmål
- transport.

5. INDIREKTE MILJØFORHOLD, OG HVORDAN DE PÅVIRKES (BILAG VI, PUNKT 6.3)

Bilag VI, punkt 6.3, placerer indirekte miljøforhold på lige fod med direkte miljøforhold i bilag VI, punkt 6.2. Indirekte miljøforhold kan opstå fra en organisations indbyrdes påvirkning med tredjeparter, der til en vis grad kan påvirkes af organisationen, der ønsker EMAS-registrering. For ikke industrielle organisationers vedkommende, såsom lokale myndigheder og finansieringsinstitutter, er det vigtigt, at de også overvejer de miljøforhold, der er tilknyttet deres hovedaktivitet. En fortegnelse, der er begrænset til en organisations miljøforhold omkring sted og anlæg, er ikke fyldestgørende.

Hvordan?

- Tal med (under)kontrahenter og leverandører (f.eks. tjenesteydelsesfirmaer, ejerne af ejendommen).
- Tal med kunderne.
- Se på anvendelse og bortskaffelse af produkter.
- Se på aktiviteterne hos (under)kontrahenter.
- Se på miljømærkekriterier.
- Tjek oplysninger fra handelskamre osv.
- Tal med andre EMAS-virksomheder.
- Tal med ngo'er og andre interesseparter.
- Se på oplysninger om leverede produkter og tjenesteydelser.

Eksempler:

- produktspørgsmål
- kontrakter
- transport
- nye markeder for eksisterende produkter
- finansielle produkter
- produktudvalg
- turisme
- tjenesteydelser.

Direkte miljøforhold kan kontrolleres gennem interne ledelsesbeslutninger. Indirekte miljøforhold derimod forudsætter, at en organisation yder indflydelse på (under)kontrahenter, leverandører, kunder og brugere af deres produkter og tjenesteydelser for at opnå miljømæssige fordele. Dette vil forudsætte, at organisationen er kreativ med hensyn til at anvende sin indflydelse. På grundlag af bilag VI, punkt 6.3, litra a)-g), kan styring af indirekte miljøforhold omfatte, men er ikke begrænset til:

a) *Produktrelaterede spørgsmål (design, udvikling, emballage, transport, anvendelse og affaldsgenvinding/-bortskaffelse)*

Organisationer bør overveje:

- foreliggende resultater af deres produkters livscyklusanalyse
- resultater af udvikling og anvendelse af miljøresultatindikatorer
- miljøforhold ved leverede produkter, ved forarbejdning af deres produkter
- virkninger af forudseeligt misbrug, utilladelig genvinding eller bortskaffelse af deres produkter
- informationsbehov hos kunder/forbrugere og leverandører samt videre kundeoplysning (f.eks. om anvendelse og bortskaffelse af produkter)
- produkters levetid og reparerbarhed, bestående produkters overensstemmelse med nye produktserier og reservedele.

b) *Kapitalinvesteringer, lån og forsikringer*

Organisationer bør overveje:

- godkendelsespolitik og forsikringspræmier (f.eks. fortrinsbehandling af »grønne« virksomheder, EMAS-organisationer)
- investeringspolitik (grønne investeringer)
- vurderingsprocedurer (reduktion af miljøfarer)
- långivningspolitik (f.eks. fortrinsbehandling af »grønne« virksomheder, EMAS-organisationer)
- produktudvalg (f.eks. grønne fonde).

c) *Nye markeder*

Afsætning af eksisterende produkter på nye markeder kunne medføre nye miljøforhold. Med hensyn hertil kunne organisationer f.eks. se på:

- infrastrukturer, f.eks. til genvinding eller håndtering af farligt affald, transport og håndtering af problematiske stoffer, spildevandsbehandling og til nødstilfælde
- teknologiske og uddannelsesmæssige standarder
- miljøbevidsthedsniveauet på det nye marked.

d) *Valg og sammensætning af tjenesteydelser (f.eks. transport eller catering)*

Organisationer kunne f.eks. se på miljøstyring hos de tjenesteydende virksomheder, såsom:

- indlogering (hoteller, conferencecentre)
- transport og udbringning (miljøvenlige transportmåder, effektiv tilrettelæggelse af transport, tekniske standarder og køretøjers brændselsforbrug)
- produktudvalg, grøn indkøbspolitik, anvendelse af genanvendelige eller komposteringsvenlige tallerkner, affaldsstyring i forbindelse med catering.

e) *Administrative og planlægningsmæssige afgørelser*

Organisationer kunne f.eks. se på:

- forhold, der opstår ved gennemførelse af planlægningsafgørelser i fremtiden
- resultater af eksperimentelle spil og computermodelopstilling
- erfaring høstet ved gennemførelse af lignende projekter.

f) *Produktudvalget*

Dette er relevant for organisationer, der sælger eller distribuerer produkter fra tredjeparter; det kunne f.eks. være:

- udvikle en »grøn« indkøbspolitik med hensyn til kontrahenter og produkter
- give fortrin til produkter, der sælges med en tilbagetagningsordning
- lede efter produkter, der bærer et alment godkendt miljømærke inden for deres produktudvalg.

g) *Kontrahenters, underkontrahenters og leverandørers miljøresultater*

Organisationer kunne f.eks.:

- informere sig om (under)kontrahenters og leverandørers miljøresultater med hensyn til aktiviteter og produkter
- analysere sikkerhedsdatablade, produktlinjeanalyser eller relevante uddrag heraf fra kontrahenter
- uddanne (under)kontrahenter og leverandører (f.eks. rådgive i mindskelse af miljøfarer)
- indsætte »grønne klausuler« i deres kontrakter.

Eksempler:

- kundeoplysning (f.eks. om anvendelse og bortskaffelse af produkter, rådgivning med hensyn til at mindske miljøfarer)
- »grøn« indkøbspolitik
- fortrinsbehandling af »grønne« virksomheder, f.eks. EMAS-virksomheder (lån, forsikring)
- »grønne« investeringer
- produkttilbagetrækningsordninger
- »grønne« klausuler i kontrakter.

6. HVORDAN FORETAGES VÆSENTLIGHEDSVURDERINGEN?

For at afgøre, om alle miljøforhold er væsentlige, skal de undersøges og vurderes. Miljøforhold, der er blevet bestemt som væsentlige, skal medtages i miljøstyringsordningen og den løbende gennemgang. De ikke væsentlige bør også gennemgås for at tage hensyn til skiftende omstændigheder. For at vurdere, hvor væsentlige de pågældende miljøforhold er, definerer organisationen sit eget sæt kriterier. I henhold til forordning (EF) nr. 761/2001 »bør de kriterier, organisationen opstiller, være omfattende og reproducerbare og kunne underkastes uafhængig kontrol« (bilag VI, punkt 6.4), og som desuden »tager hensyn til fællesskabslovgivningen« (bilag VI, punkt 6.1). Punkt 6.4, litra a)-g), giver nogle af de kriterier, en organisation kunne overveje, når det afgøres, om miljøforhold er væsentlige.

Som udgangspunkt bør organisationen overveje følgende spørgsmål, når den afgør miljøforholds væsentlighed:

- mulighed for at forårsage miljøskader
- det lokale, regionale eller globale miljøes sårbarhed
- forholdets og/eller virkningens omfang, antal, hyppighed og reversibilitet
- relevant miljølovgivning og kravene heri
- betydning for organisationens interesseparter og medarbejdere.

Disse emner og de valgte kriterier kan anses for spørgsmål, der besvares »ja« eller »nej«, eller de kan anvendes på en mere differentieret måde for at vurdere betydningen af organisationens miljøforhold som første skridt og til at opstille en prioritetsliste for indsats som andet skridt (f.eks. ved at klassificere som »høj«, »middel«, »lav« eller »meget vigtig«, »mindre vigtig«, »ikke vigtig«).

I forbindelse med vurderingen skal organisationen også se på opstarts- og nedlukningsbetingelser og på rimelig forudseelige nødsituationer. Der skal desuden tages hensyn til tidligere, nuværende og planlagte aktiviteter.

Nyttige informationskilder til at foretage vurderingen kunne være tilladelser, relevante forordninger (f.eks. om kvantificerede grænser eller overvågning af forurenende stoffer), nationale handlingsplaner, lokalplaner, overvågningsoptegnelser eller videnskabelige undersøgelser. Forskriftsudstedende organer, kunder og leverandører, miljøgrupper, handels- og håndværkersammenslutninger, industrisammenslutninger, handelskamre og videnskabelige institutioner kunne ligeledes give nyttige oplysninger til støtte for vurderingen.

Eksempler:

- akkumulerede forurenende stoffer
- klimaændringer (drivhusgasser, nedbrydning af ozonlaget)
- forsurening af vand og jord
- vandeutrofiering og nitrogenmætning af jorden
- biodiversitet, belastning af særlig bevaringsværdige områder (f.eks. opdeling af levesteder)
- indførelse og spredning af fremmede organismer
- virkninger af metaller
- fotokemiske oxidanter og ozonniveauet ved jorden
- virkninger af (farlige) kemiske stoffer, herunder persistente organiske forurenende stoffer
- uhensigtsmæssig anvendelse af areal- og vandressourcer
- luft- og støjforurening i byer
- ikke cykliske materialestrømme og affald.

BILAG IV

RETNINGSLINJER TIL VERIFIKATORER FOR VERIFIKATION AF SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER (SMV), NAVNLIG SMÅ OG MEGET SMÅ VIRKSOMHEDER

(Alle henvisninger til bilag er henvisninger til bilagene til forordning (EF) nr. 761/2001, medmindre andet udtrykkeligt er angivet)

1. INDLEDNING

Det er et kendt problem, at SMV har svært ved at gennemføre ledelsessystemer såsom ISO 9001, ISO 14001 og EMAS. Systemerne anses for bureaukratiske og tidskrævende. Problemet er ikke at forstå kravene i disse ledelsessystemer, men at være i stand til at råde over de fysiske og finansielle ressourcer til at gennemføre og vedligeholde dem. Særlig vanskelig er den sædvanlige afhængighed af kontrolleret dokumentation som den eneste måde til at vise, at ledelsessystemet har de ønskede resultater i overensstemmelse med kravene i ledelsessystemerne, der er defineret i standarder og forordninger. Vedligehold og kontrol af sådanne systemer er tidskrævende og passer ofte dårligt ind i små virksomheders fremgangsmåder.

Små virksomheder er karakteriseret ved korte rapporteringslinjer, multifunktionelle medarbejdere, uddannelse på jobbet og evne til hurtigt at tilpasse sig ændringer. Verifikatorens opgave er at erkende sådanne organisationers styrke og svagheder og foretage verifikationen således, at der ikke lægges unødige byrder på små organisationer. Disse retningslinjer skal anvendes på små organisationer og gælder i nogle tilfælde kun meget små organisationer. Verifikatoren bør anvende sin erfaring til at vurdere, om disse retningslinjer kan anvendes i forbindelse med den organisation, der verificeres, i forhold til tilgængelige ressourcer i organisationen.

2. DOKUMENTATION

Formålet med dokumentation i et ledelsessystem er at sikre, at en organisation konsekvent kan udføre sine operationer i overensstemmelse med den måde, den ønsker at lede. Skriftlige procedurer kan således anvendes til at sikre, at alle operationer udføres på konsekvent vis uafhængigt af, hvem der udfører dem. Dokumentation anvendes ligeledes som bevis for, at bestemte operationer eller procedurer er blevet korrekt udført, f.eks. data fra overvågning til at vise overensstemmelse med lovbestemmelserne.

Når verifikatorer verificerer SMV, skal de have følgende in mente:

— **Ikke alle procedurer skal være dokumenterede.**

Mundtlige procedurer og uddannelse på jobbet anvendes ofte i små organisationer. Verifikatorens opgave er at finde bevis for, at proceduren virker.

Eksempel: En organisations sæde kan have en ordning for adskillelse af forskellige typer affald. To ting skal være klare:

- De pågældende skal forstå, hvad de gør.
- Affaldsadskillelsen skal virke i praksis.
- **Procedurer skal være forholdsmæssige.**

Øvelsens størrelse og kompleksitet, arten af de tilknyttede miljøvirkninger og operatørernes kompetence skal tages i betragtning, når det afgøres, om procedurerne er hensigtsmæssige. Simple rutediagrammer, piktogrammer, opslag og tabeller kunne være det mest effektive.

3. DOKUMENTSTYRING

Det væsentligste ved dokumentstyring er at sikre, at den enkelte har de dokumenter, som vedkommende skal have. I sin enkleste form kræver dette kun en liste over dokumenter, og hvem der bør have dem. Verifikationen af, at ordningen virker, består ganske enkelt i at se, om personerne har de dokumenter, de skal have.

Eksempel

Procedure

Medarbejder	Indkøb	Udarbejdelse af rapport	Dataindsamling	Emissions-overvågning	Rejsearrangement
	Rev. 1	Rev. 2	Rev. 1	Rev. 2	Rev. 3
Medarbejder 1	X			X	
Medarbejder 2					X
Medarbejder 3			X		
Medarbejder 4		X			
Medarbejder 5					X

For at efterprøve, at dette er på plads, skal verifikatoren f.eks. se, om medarbejder 3 havde og anvendte revision 1 af proceduren til dataindsamling.

4. BEVIS

Verifikator skal til enhver tid lede efter objektive beviser for, at en ordning ikke udvirker overdrevne mængder papirarbejde i små organisationer; det er derfor ofte lettere at tjekke procedurernes effektivitet ved hjælp af deres resultater.

Eksempler

— Temperaturkontrol:

En verifikator skal ikke tjekke skriftlige procedurer for at se, om temperaturkontrollen var effektiv, forudsat at optegnelserne var fuldstændige og viste, at kontrollen var effektiv. Verifikator vil ligeledes skulle sikre sig, at medarbejderen med ansvar herfor har fuld forståelse af processen. Hvis arkivalierne ikke viste overensstemmelse med kontrolkravene, skal organisationen kunne påvise, at der er gjort noget effektivt for at rette op herpå.

— Genvinding:

En organisation med en papirgenvindingspolitik skal kunne påvise, at der er passende faciliteter til stede (genvindingskurve osv.), og at medarbejderne vidste, hvordan de anvendes. Hvis organisationens politik er kun at bruge genbrugspapir, skal dette kunne påvises effektivt ved mærkningen på det anvendte papirs emballage.

5. RAPPORTER

Kravene om en offentlig redegørelse i henhold til EMAS skal ikke forstås som et krav om at udarbejde og trykke en glitrende rapport. Hensigten med kravet er at sikre, at interesseparter informeres om en organisations miljøresultater. I små organisationer vil de fleste interesseparter sædvanligvis være dem, der bor i nærheden af organisationen, og de kunne vælge at uddele fotokopierede oplysninger eller lignende. EMAS må ikke anses som en unødvendig byrde for små virksomheder.

6. REVISIONER OG GENNEMGANG

Der vil i de fleste små virksomheder være én, der er tilstrækkelig uafhængig til at udføre revisionsfunktionen. I meget små virksomheder (mikrovirksomheder) er det måske ikke muligt. For at undgå at skulle ansætte en uden for virksomheden til at foretage revisionen må verifikator eventuelt acceptere et alternativ hertil:

- revisioner fra det lokale håndværker-/handelskammer, SMV-organisationer eller andre lignende organisationer
 - partnerskaber mellem to eller flere mikrovirksomheder på samme sted, der deler ressourcer og ekspertise til at udføre revisioner
 - kombination af revisions- og ledelseskortlægning i én øvelse, hvorved der spares tid og ressourcer.
-

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 7. september 2001

om retningslinjer for gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)

(meddelt under nummer K(2001) 2504)

(EØS-relevant tekst)

(2001/681/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 af 19. marts 2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)⁽¹⁾, særlig artikel 2, litra s), andet afsnit, artikel 3, stk. 3, litra b), og artikel 8, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Forordning (EF) nr. 761/2001 opstiller kravene til organisationers deltagelse i EMAS.
- (2) Der bør opstilles retningslinjer til sikring af, at forordning (EF) nr. 761/2001 anvendes ensartet af alle medlemsstaterne.
- (3) Det er hensigtsmæssigt at indkredse særlige tilfælde, hvor det kan være vanskeligt at definere, hvilken enhed der skal registreres som en EMAS-organisation, og opstille regler for en ensartet håndtering af dette spørgsmål såvel som for undtagelsestilfælde, hvor enheder, der er mindre end et anlægsområde, kan registreres.
- (4) Der bør opstilles retningslinjer for udarbejdelse af verifikationsprogrammer for EMAS-organisationer, for bekræftelse af miljøreddegørelser og de efterfølgende årlige ajourføringer såvel som for fastsættelse af undtagelser fra princippet om årlige bekræftede ajourføringer.
- (5) Det er også hensigtsmæssigt at harmonisere anvendelsen af EMAS-logoet i praksis og sikre, at den udtømmende

liste over undtagelser fra anvendelsen af logoet på visse vilkår udformes klart.

- (6) De i denne beslutning fastsatte foranstaltninger er i overensstemmelse med udtalelse fra det udvalg, der er nedsat i medfør af artikel 14 i forordning (EF) nr. 761/2001 —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Enheder som omhandlet i artikel 2, litra s), andet afsnit, i forordning (EF) nr. 761/2001 registreres som en organisation i overensstemmelse med retningslinjerne i bilag I.

Artikel 2

Organisationerne sørger for at få ajourføringerne af deres miljøreddegørelse bekræftet som omhandlet i artikel 3, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 761/2001 i overensstemmelse med retningslinjerne i bilag II.

Artikel 3

EMAS-logoet som omhandlet i artikel 8 i forordning (EF) nr. 761/2001 anvendes i overensstemmelse med retningslinjerne i bilag III.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 7. september 2001.

På Kommissionens vegne

Margot WALLSTRÖM

Medlem af Kommissionen

⁽¹⁾ EFT L 114 af 24.4.2001, s. 1.

BILAG I

RETNINGSLINJER VEDRØRENDE ENHEDER, DER KAN EMAS-REGISTRERES

(Alle henvisninger til bilag er henvisninger til bilagene til forordning (EF) nr. 761/2001, medmindre andet udtrykkeligt er angivet)

Retningslinjernes formål

Med udvidelsen af EMAS fra traditionelt at omfatte industri- og fremstillingssektorerne til alle organisationer, der påvirker miljøet, kan driftsenheder med en lang række forskellige organisationsstrukturer registreres under EMAS. Disse retningslinjer er udarbejdet på grundlag af artikel 2, litra s), andet og fjerde punktum, og artikel 2, litra t), i forordning (EF) nr. 761/2001 og skal tjene til at bistå organisationer, miljøverifikatorer og registreringsorganer med at afgøre, hvilken enhed der skal registreres som en EMAS-organisation.

Spørgsmålet om, hvilken enhed der skal registreres, afgøres ud fra en kombination af ledelsesmæssig kontrol og geografisk beliggenhed.

Den driftsenhed, der registreres som en organisation under EMAS, må ikke overskride en medlemsstats grænser. Hvis organisationen består af et eller flere anlægsområder, skal hvert anlægsområde, hvor EMAS skal være gældende, opfylde alle EMAS-kravene, herunder løbende forbedring af miljøindsatsen, jf. artikel 2, litra b), i forordning (EF) nr. 761/2001.

Enheder med følgende organisationsstrukturer er blevet identificeret og gennemgås nærmere i de relevante afsnit:

1. organisation med aktiviteter på ét anlægsområde alene
2. organisationer, som undtagelsesvist ville kunne registrere en driftsenhed, der er mindre end et anlægsområde
3. organisation med aktiviteter på flere anlægsområder
 - a) med produkter eller tjenester af samme art
 - b) med forskellige produkter og tjenester
4. organisation, for hvilken der ikke kan defineres et bestemt anlægsområde
5. organisation med midlertidige anlægsområder
6. uafhængige organisationer, der registreres som én fælles organisation
7. mindre virksomheder, der har aktiviteter inden for et nærmere angivet stort geografisk område, og som producerer produkter eller tjenester af samme art
8. lokale myndigheder og regeringsorganer.

Deltagerne i EMAS bør fra første færd være opmærksomme på, at miljøverifikatorer og i givet fald registreringsorganer kan påvirke valget af den driftsenhed, der registreres (jf. artikel 2, litra s) og t), i forordning (EF) nr. 761/2001). Alle deltagerne skal endvidere udarbejde en klar og entydig beskrivelse af den organisation, der registreres under EMAS, og et resumé af organisationens aktiviteter, produkter og tjenesteydelser og forholdet til eventuelle moderorganisationer (jf. bilag III, punkt 3.2, litra a)). Disse krav har tilknytning til andre krav vedrørende ledelsens kontrol over og indflydelse på organisationens miljøforhold (jf. bilag IA, særlig punkt 4.3.1, og bilag IB).

Kravene skal sikre, at organisationen for alle sine anlægsområder har ledelsesmæssig kontrol med og indflydelse på miljøforhold, som har væsentlige miljøpåvirkninger. Deltagerne rådes derfor til at have en klar begrundelse for valget af de anlægsområder eller dele af anlægsområder, der skal registreres. Derved kommer de kravene i miljøredegørelsen i forkøbet og vil være forberedt på at svare på eventuelle spørgsmål fra verifikatorer og registreringsorganer samt andre interesseparter. Registreringsorganet skal afvise registrering, hvis den udvalgte driftsenhed ikke svarer til de definitioner, der er anført i artikel 2, litra s) og t), i forordning (EF) nr. 761/2001, og som er forklaret nærmere i disse retningslinjer. I tvivlstilfælde bør organisationen derfor allerede kontakte registreringsorganet i den indledende fase af miljøledelsessystemets indførelse.

Principper:

- gennemskuelighed
- ledelsesmæssig kontrol
- ikke kun gode områder
- offentlig ansvarlighed
- ansvar på lokalt plan.

Definitioner

»organisation«: virksomhed, sammenslutning, firma, bedrift, myndighed eller institution eller dele eller kombinationer heraf, uanset om de er juridiske personer, offentlige eller private, og som har sine egne funktioner og egen administration, jf. artikel 2, litra s), i forordning (EF) nr. 761/2001

»anlægsområde«: hele det geografisk afgrænsede område, der er under kontrol af en organisation, hvis virksomhed omfatter aktiviteter, produkter og tjenesteydelser, jf. artikel 2, litra t), i forordning (EF) nr. 761/2001. Et »anlægsområde« omfatter alle former for anlæg, udstyr og materialer

»driftsenhed«: anlægsområde eller afdeling, organisation, en del af eller en gruppe organisationer, der søger at lade sig registrere under ét registreringsnummer.

1. ORGANISATION MED AKTIVITETER PÅ ÉT ANLÆGSOMRÅDE ALENE

En organisation med kun ét anlægsområde er det enkleste tilfælde, fordi det område, ledelsen kontrollerer, og den geografiske beliggenhed falder sammen. Anlægsområder, der er registreret under EMAS I, hører under denne kategori i henhold til artikel 17, stk. 4, i forordning (EF) nr. 761/2001.

Positivt eksempel:

- Et selskab, der driver et anlægsområde, hvor det producerer både rør og radioer, kan kun registrere én af afdelingerne.
- En tøjfabrikants kantine på et anlægsområde kan registreres separat.

Negativt eksempel:

- Medicinalvirksomheder må ikke kun registrere den del af fabrikken, der producerer slutproduktet, og udelade den grundlæggende industriproduktionsproces for mellemprodukterne på samme anlægsområde.

2. EKSTRAORDINÆRE OMSTÆNDIGHEDER FOR REGISTRERING AF EN DRIFTSENHED, DER ER MINDRE END ET ANLÆGSOMRÅDE

Såfremt en organisation overvejer at registrere en driftsenhed, der er mindre end et anlægsområde, skal følgende principper lægges til grund for dens beslutning. Undtagelsen må for det første ikke benyttes til at udvælge de bedst fungerende dele (»cherry-picking«). Det er således ikke tilladt at registrere dele af en samlet produktionsproces med det formål at udelukke dele af anlægsområdet, der ikke kan registreres under EMAS. En organisation skal kunne påvise, at den kan overvåge og kontrollere alle væsentlige miljøforhold, og dokumentere, at den driftsenhed, der skal registreres, ikke er blevet udskilt fra andre dele af hele anlægget, som præsterer ringere resultater.

For det andet skal principperne om miljøansvar på lokalt plan og offentlighedens adgang til oplysninger, der er anført i bilag III, punkt 3.7, og i bilag I, punkt B.2 og B.3, efterleves. Kommunikation med offentligheden er et væsentligt aspekt ved EMAS. I organisationens egen interesse bør den på en gennemskuelig og forståelig måde informere offentligheden om miljøindsatsen og miljøresultaterne på et givet anlæg. Hvis en underafdeling har sit eget marked, kan det være vigtigt, at den kan benytte logoet til sin kommunikation. Såfremt en enhed, der er mindre end det pågældende anlæg, ønsker at lade sig registrere under EMAS, skal det klart meddeles offentligheden, at det kun er visse dele af organisationens aktiviteter på området, der styres i henhold til EMAS, da offentligheden normalt vil betragte aktiviteterne på et anlægsområde som et samlet hele. En organisation skal sørge for klar kommunikation med omgivelserne og tage passende skridt til at undgå, at offentligheden vildledes.

Ud fra disse principper kan en driftsenhed, der er mindre end et anlægsområde, registreres særskilt, såfremt:

- underafdelingen har klart definerede egne produkter, tjenesteydelser eller aktiviteter, og dens miljøforhold og miljøpåvirkninger er klart identificerbare og kan adskilles fra de andre, ikke registrerede dele af anlægget
- underafdelingen har egen ledelse og administrative funktioner med kompetence til at sikre, at den selv kan organisere og kontrollere sit miljøledelsessystem og sin miljøpåvirkning og tage korrigerende skridt på eget ansvar. Dette kan kontrolleres ved at se på afdelingens juridiske status, selvstændige optagelse i handelsregisteret, organisationsdiagram, rapporter fra moderorganisationen eller eget skrivepapir
- underafdelingen klart er ansvarlig for overholdelse af kravene i tilladelser/miljølicenser, der er udstedt til den.

Anlægsområdet kan ikke underinddeles, såfremt:

- den udskilte driftsenhed kun dækker dele af aktiviteterne på anlægsområdet, som ikke er repræsentative for de miljøforhold og -påvirkninger, der gør sig gældende for anlægsområdets aktiviteter som helhed
- det set udefra ikke står klart, hvilke af anlægsområdets aktiviteter der styres af miljøledelsessystemet, og hvorfor netop disse er udskilt fra anlægsområdets aktiviteter.

Særligt i dette tilfælde må der fastlægges klare grænser for ansvaret for input og output til og fra organisationen. Endvidere skal organisationen i sit miljøledelsessystem tage hensyn til samspillet med tjenesteydelser og aktiviteter, som ikke fuldt ud er dækket af miljøledelsessystemet. For eksempel skal organisationen vurdere miljøforhold og -påvirkninger med hensyn til fælles infrastruktur på anlægsområdet, såsom et fælles affaldshåndterings- eller spildevandsbehandlingsanlæg, og indlemme dem i sit miljøprogram og i den løbende forbedringsproces.

3. ORGANISATION MED AKTIVITETER PÅ FLERE ANLÆG

I henhold til forordning (EF) nr. 761/2001 kan deltagerne fortsat registrere individuelle anlægsområder som en »organisation« (defineret i artikel 2, litra s)) eller dele eller kombinationer heraf. I al fald skal alle deltagerne kunne påvise løbende forbedring af deres væsentlige miljøforhold og -påvirkninger i henhold til deres politik, program og mål. De, der registrerer flere anlægsområder som én organisation, skal også tage højde for kravene i artikel 2, litra b), bilag IB, punkt 2, og bilag III, punkt 3.7, og skal kunne begrunde, hvorfor der er ikke er sket tydelige forbedringer på hvert enkelt anlæg.

Organisationer, der søger registrering under EMAS, skal, hvad enten de er offentlige eller private, ud over at klargøre og begrunde deres valg af anlægsområde eller kombination af anlægsområder også være rede til over for deres interesseparter at klargøre og begrunde deres planer for endnu ikke registrerede anlægsområder.

3.1. Med produkter eller tjenester af samme art

For at få tildelt ét »registreringsnummer« skal organisationen over for verifikator kunne påvise, at dens miljøledelsesprocedurer og -politik anvendes konsekvent på alle dens anlægsområder. Organisationer i denne kategori er ofte kendetegnet ved at have fælles ledelsesprocedurer for deres aktiviteter på forskellige anlægsområder, f.eks. en fælles vejledning i miljøledelse. Såfremt organisationen kan påvise fuld ledelsesmæssig kontrol over alle sine anlæg, er det derfor muligt i visse tilfælde at begrænse miljørevisionen på de enkelte anlægsområder.

Hvis anlægsområdets forskellige aktiviteter er sammenlignelige med hensyn til miljøforhold og -påvirkninger, og hvis anlægsområdet er underlagt ensartede miljøledelsessystemer og drives inden for den samme struktur, f.eks. filialer, administrationskontorer eller driftsanlæg og værksteder, kan nogle af de forskellige anlægsområder eventuelt udvælges til miljøverifikation. Udvælgelsen skal ske på en sådan måde, at verifikator får repræsentativ og omfattende indsigt i organisationens miljøindsats og -resultater og kan kontrollere dataenes pålidelighed og miljøansvaret på lokalt plan.

Der bør anvendes god praksis ved valget af prøvetagningsmetoder⁽¹⁾, og verifikator skal tage højde for følgende faktorer ved valget af anlægsområder til miljøverifikationsprogrammet:

- miljøpolitikken og miljøprogrammet
- miljøledelsessystemets kompleksitet, betydningen af direkte og indirekte miljøforhold og -påvirkninger og det potentielle samspil med følsomme omgivelser
- hvor modent anlægsområdets miljøledelsessystem er
- interessepartners synspunkter (klager, offentlighedens interesse for et anlægsområde)
- de ansattes fordeling på anlægsområderne
- eventuelt skifteholdsarbejde
- tidligere miljøproblemer
- resultaterne af foregående miljøverifikationer og interne revisioner.

Alle anlægsområder bør dækkes i løbet af verifikationscyklussen. Både ved den første verifikation og ved alle efterfølgende verifikationscyklusser skal verifikationsprogrammet omfatte hovedsædet.

Organisationer og verifikatorer bør huske på, at såfremt der er væsentlige miljøpåvirkninger i tilknytning til bestemte geografiske lokaliteter, skal samtlige anlægsområder verificeres enkeltvist, og miljødataene vedrørende de væsentlige miljøpåvirkninger skal rapporteres i miljøredegørelsen efter princippet om »miljøansvar på lokalt plan«.

Der skal foretages individuel verifikation af et anlægsområde, såfremt:

- omfanget, betydningen og typen af aktiviteter på anlægsområdet er anerkendt som væsentlige
- den interne revision og ledelsens gennemgang har indikeret, at korrigerende tiltag er nødvendige
- der er sket omfattende ændringer i miljøledelsessystemet eller i anlæggets aktiviteter siden sidste verifikation, eller
- såfremt anlægsområdet adskiller sig væsentligt fra organisationens andre anlæg hvad angår:
 - størrelse og arbejdspraksis
 - direkte og indirekte miljøforhold/-påvirkninger (type og betydning)
 - miljøets følsomhed
 - de gældende lovkrav
 - det lokale miljøledelsessystems og/eller det lokale ledelsessystems struktur
 - omfanget og typen af anlæggets aktiviteter.

Organisationer bør tage højde for, at hvis lovkravene overtrædes på blot ét anlægsområde, risikerer de at miste den fælles registrering for samtlige anlæg. Af hensyn til denne risiko kan organisationer også lade disse anlægsområder registrere særskilt. I modsætning til, hvad der gælder for verifikation, kan der generelt ikke anvendes prøvetagningsmetoder i forbindelse med den interne revision, jf. bilag II.

⁽¹⁾ ISO/IEC Guide 66.

— EA-7/02.

— andre internationale og nationale love og retningslinjer.

Eksempler:

- banker
- rejsebureauer
- detailkæder
- konsulenter.

3.2. Med forskellige produkter og tjenester

I dette tilfælde kan verifikator ikke benytte prøvetagningsmetoder, da driftsprocedurerne og påvirkningerne heraf varierer for hvert anlæg. Det er op til den enkelte organisation at afgøre, om den vil registrere hvert enkelt anlæg for sig eller registrere alle sine anlæg under et fælles registreringsnummer.

Uanset om en organisation ønsker at have én registrering eller særskilte registreringer for de enkelte anlæg, skal der tages hensyn til bl.a. følgende forhold:

- behovet for at analysere de miljøforhold og miljøpåvirkninger, der gør sig gældende for alle de forskellige anlægsområder
- ledelsens kontrol med disse
- forekomsten af miljøpolitik og -programmer, der tager hensyn til princippet om miljøansvar på lokalt plan.

I så fald skal alle anlægsområder revideres enkeltvist, og de pågældende miljødata skal anføres særskilt i miljøredegørelsen (jf. bilag III, punkt 3.7, og rapporteringsretningslinjerne (bilag II til denne beslutning)).

Selv i dette tilfælde bør en organisation, der ønsker at lade alle eller en del af sine anlægsområder registrere under et fælles registreringsnummer, være opmærksom på risikoen for, at den vil miste det fælles registreringsnummer, hvis der sker overtrædelser på ét anlægsområde (landområde).

En organisation kan eventuelt indledningsvist registrere sine forskellige anlægsområder hver for sig og derefter samle dem under ét registreringsnummer som én organisation.

Eksempler:

- energiproduktion
- fremstilling af mekaniske komponenter
- kemiske virksomheder
- affaldsbehandling.

TIPS:

- overensstemmelse mellem virksomheden og anlæggets miljøpolitik
- væsentlige lokale miljøpåvirkninger anføres i miljøredegørelsen
- samspillet mellem miljøforhold på forskellige anlægsområder
- virksomheden kontrol med det lokale »EMS«
- hvert område kan registreres separat
- fælles registrering går tabt ved overtrædelser på ét anlæg.

4. ORGANISATION, SOM DER IKKE KAN DEFINERES ET BESTEMT ANLÆGSOMRÅDE FOR

For organisationer, som det er vanskeligt at definere et anlægsområde for, er det i tvivlstilfælde uhyre vigtigt, at både organisationen og verifikatoren rådspørger registreringsorganet om, hvorvidt den valgte driftsenhed kan registreres i henhold til EMAS-principperne.

Her må aktivitetsområdet og infrastrukturen være tydeligt defineret, fuldstændig integreret i ledelsessystemet og præcist beskrevet i miljøredegørelsen. Navnlig i disse organisationer er det vigtigt, at ansvaret for de væsentlige miljøforhold er klart fastlagt, og at verifikator får dokumentation for, at organisationen har en hensigtsmæssig procedure til at kontrollere disse forhold. Da disse organisationer som regel opererer over store områder, herunder i byer og storbyområder, bør organisationen i givet fald kunne påvise, at den har:

- taget risici for miljø og befolkning i betragtning
- vedtaget passende planer til at oplyse folk om, hvordan de skal forholde sig i nødstilfælde
- udarbejdet systematiske oplysninger om forureningsniveauet
- taget højde for den infrastruktur, den har kontrollen med.

Det forekommer, at en organisation, selv om den har kontrollen med forskellige anlægsområder i et nærmere defineret område, ikke kan drive dem separat, og at de forskellige anlægsområders miljøpåvirkninger er indbyrdes forbundet. I så fald bør de enkelte anlægsområder betragtes som én enkelt organisation ved registrering under EMAS.

Eksempler:

- forsyningsydelser (varme, vand, gas, el osv.)
- telekommunikation
- transport
- affaldsindsamling.

5. ORGANISATION MED MIDLERTIDIGE ANLÆGSOMRÅDER

Såfremt organisationer i afgrænsede perioder driver aktiviteter på anlægsområder, som de ikke selv ejer, undersøger verifikator organisationens ledelsessystem og miljøindsats og -resultater på udvalgte midlertidige anlægsområder, som er repræsentative for organisationens miljøledelseskapacitet. Verifikator skal anvende veletablerede prøvetagsmetoder for at verificere, hvor effektive procedurerne er på de udvalgte anlægsområder.

Organisationen skal dokumentere, at den har indført passende procedurer og teknologier under hensyntagen til de specifikke forhold, der gør sig gældende for de midlertidige anlægsområder.

Procedurerne skal, alt efter forholdene, mindst omfatte følgende:

- relevant teknologi og uddannelse
- forsvarlig miljøanalyse af anlægsområderne, inden aktiviteterne påbegyndes
- analyse af miljøkonsekvenserne af planlagte fremtidige aktiviteter
- kommunikation med den lokale befolkning og de lokale myndigheder om relevante miljøforhold i forbindelse med arbejdsplanen og om de løsninger, der er fundet frem til
- udarbejdelse af miljøgenopretningsplaner eller løsninger til forbedring af miljøforholdene i lokalområdet, når aktiviteterne afsluttes.

Midlertidige anlægsområder vil indgå i miljøverifikation på stikprøvebasis. Det er ikke blot deres beliggenhed, men navnlig deres aktiviteter, som registreres.

Eksempler:

- bygge- og anlægsselskaber
- rengøringsselskaber
- tjenesteudbydere
- foreningsbeskæmpelsesfirmaer
- cirkuser.

6. UAFHÆNGIGE ORGANISATIONER MED AKTIVITETER PÅ ET BEGRÆNSET OMRÅDE, REGISTRERET SOM EN FÆLLES ORGANISATION

Det må tages i betragtning, at folk, der bor i nærheden af et større anlægsområde, de lokale myndigheder og miljøtilsynsmyndighederne har stor interesse i at håndtere ét fælles ansvar og ét enkelt miljøprogram for hele området. Uafhængige selskaber kan eventuelt kombinere deres ressourcer for at opnå fælles registrering under EMAS. Dette er tilladt i henhold til forordningen, da det i definitionen hedder, at »organisation« er en virksomhed, sammenslutning, firma, bedrift, myndighed eller institution eller dele eller kombinationer heraf, uanset om de er juridiske personer, offentlige eller private, og som har sine egne funktioner og egen administration.

I disse tilfælde skal de deltagende organisationer, for at opnå en fælles registrering som én organisation, kunne dokumentere et fælles ansvar (politik, procedurer osv.) for ledelsen af væsentlige miljøforhold og -påvirkninger, herunder især fastsættelse af målsætninger, mål og korrigerende tiltag. De, der organiserer deres miljøledelsessystem i fællesskab og opnår en fælles registrering, skal alle kunne demonstrere løbende forbedring af deres miljøindsats og -resultater med hensyn til deres væsentlige miljøforhold og -påvirkninger i overensstemmelse med deres politik, mål og programmer. Når flere anlægsområder registreres som én organisation, skal der også tages højde for kravene i artikel 2, litra b), i forordning (EF) nr. 761/2001, bilag IB, punkt 2, og bilag III, punkt 3.7, og manglende tydelige forbedringer af miljøresultaterne på alle anlæggene skal begrundes.

Det må bemærkes, at logoet kun kan benyttes af den organisation, der er registreret under EMAS, og er der tale om en erhvervspark, kan logoet KUN anvendes i forbindelse med erhvervsparkens navn. En organisation kan under alle omstændigheder også lade sig registrere individuelt, selv om den er registreret som del af en erhvervspark.

Eksempler:

- små industriområder
- feriebyggerier
- erhvervspark.

TIPS:

- fælles miljøpolitik og -program
- fælles ledelsesansvar
- fælles registrering går tabt ved overtrædelser på ét anlæg.

7. SMÅ VIRKSOMHEDER — MED ATIVITETER I STORT GEOGRAFISK OMRÅDE OG MED PRODUKTION AF PRODUKTER ELLER TJENESTEYDELSER AF SAMME ART — DER SØGER INDIVIDUEL REGISTRERING

I artikel 11, stk. 1, i forordning (EF), nr. 761/2001 hedder det: »... For at fremme deltagelsen fra SMV'er, herunder dem, der er koncentreret i bestemte geografiske områder, kan lokale myndigheder i samarbejde med industrisammenslutninger, handelskamre og interessepartier yde bistand med at indkredse væsentlige miljøpåvirkninger. SMV'erne kan dernæst anvende disse oplysninger i opstillingen af deres miljøprogram og målsætningerne og målene for deres EMAS-ledelsessystem«.

I disse geografiske områder skal SMV'erne (som ofte har samme teknologiniveau, samme produktionsmetoder og næsten samme organisations- og ledelsessystemer):

- tage hensyn til deres produktionsprocessers kumulative effekt
- have kontakt med det samme lokalsamfund og de samme institutioner og lokale miljøtilsynsorganer hvad angår deres miljøproblemer. Det står nemlig over for samme behov med hensyn til miljøets kvalitet
- tage hensyn til samspillet mellem deres miljøpåvirkning og miljøpåvirkningen fra de andre industrivirksomheder i det pågældende geografiske område samt fra offentlige virksomheder og private boliger.

På den anden side har de mulighed for:

- at søge fælles løsninger på deres miljøproblemer (øge effektiviteten af anlæg til begrænsning af forurenende stoffer, overvinde deres kulturelle begrænsninger eller deres manglende miljøledelseskapacitet mv.)
- at støtte hinanden, f.eks. ved at:
 - udveksle erfaringer mht. identifikation af miljøforhold og -påvirkninger
 - udarbejde en miljøpolitik og et miljøprogram i fællesskab
 - udføre interne revisioner i partnerens organisation og omvendt for lettere at kunne identificere miljøforhold og -påvirkninger
 - ansætte en fælles miljøkonsulent
 - benytte samme infrastrukturer til styring af diverse miljøpåvirkninger, f.eks. rensningsanlæg, forbrændingsanstalter, lossepladser osv., og oprette særlige organisationer, f.eks. konsortier, til dette formål
 - på grundlag af deres fælles indsats for at gennemføre miljøledelsessystemet, udpege den samme verifikator. Lighederne inden for deres miljøledelsessystemer vil kunne lette verifikations- og bekræftigelsesprocessen og dermed reducere omkostningerne hertil
- deltagelse i lokale miljøprojekter, f.eks. Agenda 21-projekter (lokale eller regionale myndigheder eller erhvervsorganisationer kan støtte sådanne aktiviteter ved at medvirke til opbygningen af netværk).

Under hensyntagen til de ovenstående bemærkninger vil fastlæggelsen af et overordnet program, som gennemføres af de lokale myndigheder, erhvervsorganisationer og handelskamre på grundlag af en indledende miljøanalyse af hele det geografiske område, være et meget nyttigt første skridt for SMV'er, der er interesserede i EMAS-ordningen.

Miljøprogrammet for det geografiske område bør derefter fastlægges nøje, offentliggøres og accepteres af alle berørte parter, og bør stille mod væsentlige miljøforbedringer i hele området.

Når først miljømålsætninger og -mål er vedtaget og anerkendt, kan hver organisation, det være sig SMV'er, offentlige serviceorganer, lokale myndigheder mv., på frivillig basis i henhold til EMAS-proceduren fastlægge de nødvendige tiltag for individuelt at overholde forordning (EF) nr. 761/2001 og søge om individuel registrering under EMAS.

I dette tilfælde skal verifikator vurdere, om miljøledelsessystemet kan opfylde de specifikke målsætninger og mål for hver enkelt organisation i henhold til det overordnede program og de overordnede målsætninger og mål for hele det geografiske område. Miljøredegørelsen skal dernæst, ud over de elementer, der kræves under EMAS, klart identificere den enkelte organisations bidrag til hele miljøprogrammets mål.

Eksempler:

- industriområder
- turistområder.
- indkøbscentre.

TIPS:

- udpegelse af et fremmede organ
- godkendelse af feasibilityundersøgelse
- uafhængig vurdering af de overordnede miljømålsætninger og -mål
- deltagelse i det lokale Agenda 21-program.

8. LOKALE MYNDIGHEDER OG REGERINGSORGANER

Når det er offentlige institutioner, som søger om registrering, er det vigtigt at fastslå, at de indirekte miljøforhold, f.eks. dem, der følger af myndighedens politikker, kan være de vigtigste, og at de problemer, der skal behandles, derfor ikke kan begrænses alene til ledelsens struktur og de dermed forbundne direkte miljøforhold.

En offentlig administrations politiske ansvar hænger direkte sammen med det geografiske områdes administration og livskvaliteten nu og i fremtiden for de borgere, den har ansvaret for.

På grund af kompleksiteten af de ledelsesstrukturer og forhold, der skal tages i betragtning, kan det for nogle lokale myndigheders eller regeringsorganers vedkommende accepteres, at dele af disse organisationer registreres særskilt. I så fald skal kommunikationen til offentligheden og brug af logoet være entydig og må klart kun henvise til den afdeling eller enhed, der er registreret.

Det tilrådes, at sådanne organisationer udarbejder en referencemiljøpolitik, som hver enkelt del af organisation kan følge.

Eksempler:

- lokale myndigheder
- ministerier
- statslige organisationer
- lokale Agenda 21'er.

TIPS:

- konsultation af og enighed blandt borgerne
- økonomisk udvikling og miljømæssig kompatibilitet
- vurdering af alternative strategiske valg og tilknyttede prioriteter
- områdeplaner og tilknyttede kvantificerbare målsætninger og forpligtelser
- løbende revision af og tilsyn med miljøplanen
- den rigtige balance mellem frit, privat initiativ og sociale behov
- uddannelse af borgere og økonomiske operatører.

BILAG II

EMAS-RETNINGSLINJER FOR VERIFIKATIONS-, BEKRÆFTELSE- OG REVISIONSHYPPIGHED

(Alle henvisninger til bilag er henvisninger til bilagene til forordning (EF) nr. 761/2001, medmindre andet udtrykkeligt er angivet)

1. INDLEDNING

Efter den første verifikation skal verifikator ifølge EMAS sammen med organisationen udarbejde og vedtage et verifikationsprogram, der dækker en periode på højst 36 måneder. Efter den første bekræftelse af miljøredegørelsen kræver EMAS-ordningen ligeledes, at oplysningerne ajourføres årligt, og at eventuelle ændringer bekræftes årligt, medmindre særlige omstændigheder gør sig gældende. I disse retningslinjer indkredsede de spørgsmål, der skal tages stilling til ved udarbejdelsen af verifikationsprogrammet, herunder tilfælde, hvor afvigelser fra den årlige ajourføring af oplysningerne i miljøredegørelsen kan være berettiget. Der gives også vejledning om hyppigheden af intern revision.

For tydelighedens skyld betyder de udtryk, der er anvendt i disse retningslinjer:

»verifikation«: den vurdering (revision), miljøverifikator foretager for at sikre, at en organisations miljøpolitik, miljøledelsessystem og -revisionsprocedure(r) er i overensstemmelse med kravene i forordning (EF) nr. 761/2001. Heri indgår besøg i organisationen, gennemgang af dokumenter/optegnelser og interview af medarbejderne

»bekræftelse«: den vurdering, miljøverifikator foretager for at kontrollere, at oplysningerne og dataene i organisationens miljøredegørelse er pålidelige, troværdige og korrekte og opfylder kravene i bilag III, punkt 3.2.

2. VERIFIKATIONSPROGRAM

2.1. *Krav*

I samråd med organisationen skal verifikator udarbejde et program til sikring af, at alle betingelserne for registrering under EMAS verificeres i løbet af højst 36 måneder (bilag V, punkt 5.6).

2.2. *Mål*

Formålet med dette krav er at give organisationens ledelse og interesseparter vished om, at miljøpolitikken, miljøledelsessystemet, procedurer, oplysninger, datamålinger og overvågning opfylder kravene i forordning (EF) nr. 761/2001. Regelmæssig kontakt mellem verifikator og organisationen bidrager til at øge EMAS-brugernes tillid og EMAS-ordningens troværdighed. For at sikre løbende overvågning af organisationens miljøledelsessystem og miljøindsats og -resultater vil det være god praksis at tilrettelægge verifikationen på en sådan måde, at en tredjedel af organisationens aktiviteter verificeres hvert år, således at alle aktiviteter verificeres i løbet af højst 36 måneder. Dette vil også bidrage til at give verifikator tillid til nøjagtigheden, troværdigheden og pålideligheden af oplysningerne i miljøredegørelsen.

I mindre organisationer og virksomheder (jf. definition) vil verifikationen imidlertid kunne ske under ét enkelt besøg med en hyppighed, som aftales mellem verifikator og organisation, men dog højst 36 måneder for hele systemet.

Definition på mindre organisation eller virksomhed

En »mindre virksomhed« defineres som en virksomhed,

- der har færre end 50 ansatte, og
- der enten har en årlig omsætning på under 7 mio. EUR eller en årsbalance på under 5 mio. EUR, og

- hvor 25 % eller mere af kapitalen eller stemmerettighederne ikke ejes af en enkelt virksomhed eller i fællesskab af flere virksomheder.

2.3. Retningslinjer

Verifikator udarbejder og godkender først verifikationsprogrammet, når den første fuldstændige verifikation og bekræftelse af miljøredegørelsen er færdig. Ved opstilling af verifikationsprogrammet bør verifikator overveje:

- det interne revisionsprograms styrke og pålidelighed, herunder hyppigheden af interne revisioner
- miljøledelsessystemets kompleksitet
- miljøpolitikken
- størrelsen, omfanget og arten af organisationens aktiviteter, produkter og tjenesteydelser
- betydningen af organisationens direkte og indirekte miljøforhold, som den har kontrol over eller kan forventes at have indflydelse på
- styrken af data- og informationsforvaltnings- og -søgesystemet, for så vidt som det vedrører oplysninger og data i miljøredegørelsen
- miljøproblemerne gennem tiden
- omfanget af aktiviteter, der er omfattet af miljølovgivning
- resultaterne af tidligere verifikationer
- organisationens erfaring med overholdelse af EMAS-kravene.

En verifikator kan, ved vurderingen af opfyldelsen af EMAS-forordningens krav, bygge sin vurdering enten på organisationens funktioner, aktiviteter, produkter og tjenesteydelser eller på de miljøforhold, som organisationen har direkte og/eller indirekte kontrol med og indflydelse på.

Verifikation for organisationer med akkrediteret certifikation ifølge EN/ISO 14001 (eller en anden miljøstandard), der er anerkendt efter procedurerne i artikel 9, stk. 1, i forordning (EF) nr. 761/2001, skal kun behandle de elementer, der ikke omfattes af den anerkendte standard. I sådanne tilfælde forventes verifikator at overveje at anvende EN ISO 14001-overvågningsprogrammet ved opstilling af verifikationsprogrammet og så vidt muligt sigte mod at kombinere vurderingsbesøgene for at undgå dobbeltarbejde, omkostninger og tidsspilde for organisationen i unødigt omfang. Verifikationsaktiviteterne vil imidlertid være forskellige fra de overvågningsbesøg, der udføres som led i EN ISO 14001-certifikation. De skal navnlig omfatte de yderligere punkter, der er omhandlet i bilag I.

3. AJOURFØRING AF MILJØOPLYSNINGER

3.1. Krav

Ifølge artikel 3, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 761/2001 skal en organisation, for at kunne bevare en EMAS-registrering: »sende registreringsorganet de nødvendige årlige bekræftede ajourføringer af sin miljøredegørelse og gøre dem tilgængelige for offentligheden. Den hyppighed, hvormed ajourføringen skal foretages, kan fraviges efter betingelser, der fastsættes i retningslinjer fra Kommissionen, som vedtages efter proceduren i artikel 14, stk. 2, navnlig for små organisationer og små virksomheder i henhold til Kommissionens henstilling 96/280/EF⁽¹⁾, og hvis der ikke er sket nogen væsentlig ændring i miljøledelsessystemet.«

I bilag III, punkt 3.4, om vedligeholdelse af offentligt tilgængelige oplysninger hedder det: »Organisationen skal ajourføre de i punkt 3.2 omhandlede oplysninger og skal lade alle ændringer bekræfte årligt af en miljøverifikator. Den hyppighed, hvormed ajourføringerne skal foretages, kan fraviges på betingelser, der fastsættes i retningslinjer fra Kommissionen ...«.

⁽¹⁾ EFT L 107 af 30.4.1996, s. 4.

Dette gentages i bilag V, punkt 5.6, hvor det hedder: »... Herudover skal miljøverifikator med mellemrum på højst 12 måneder bekræfte eventuelle ajourførte oplysninger i miljøredegørelsen. Den hyppighed, hvormed ajourføringerne skal foretages, kan fraviges under omstændigheder, som er fastsat i retningslinjer fra Kommissionen ...«.

3.2. *Retningslinjer*

Der forventes normalt årlige ajourføringer af oplysningerne i miljøredegørelsen og bekræftelse af ændringerne. Den bedste og mest omkostningseffektive praksis er at knytte bekræftelsen af miljøredegørelsen til det igangværende verifikationsprogram. Tid, arbejde og omkostninger ved bekræftelsen vil afhænge af kvaliteten af det data- og informationsstyrings- og -søgesystem, der anvendes til at udarbejde miljøredegørelsen.

Normalt vil data og oplysninger om organisationens miljøresultater (bilag III, punkt 3.2, litra e)) ændre sig hvert år og vil skulle ajourføres i miljøredegørelsen, idet dog kun ændringerne skal bekræftes. Ajourføring af oplysningerne i miljøredegørelsen indebærer ikke, at en ny miljøredegørelse skal offentliggøres hvert år, men den skal stå til rådighed for offentligheden. Målet med EMAS er at tilskynde til offentliggørelse af troværdig information om forbedringer i miljøresultaterne. Dette kan f.eks. gøres ved at lave en særskilt miljøredegørelse eller ved at medtage sådanne oplysninger i regnskabsberetningen, på tryk eller på en hjemmeside på Internettet. Se Kommissionens separate retningslinjer om miljøerklæring i bilag I til Kommissions henstilling 2001/680/EF⁽¹⁾.

Selv om mindre virksomheder og organisationer ikke behøver at nedfælde de ajourførte oplysninger i store, dyre dokumenter, giver forordning (EF) nr. 761/2001 alligevel disse organisationer mulighed for at ajourføre deres oplysninger og få dem bekræftet mindre hyppigt. Derfor er kun disse organisationer fritaget fra kravet om årlig bekræftelse af ajourførte oplysninger (jf. eksemplerne nedenfor), medmindre de har:

- alvorlige miljøfarer i tilknytning til deres aktiviteter, produkter og tjenesteydelser
- betydelige ændringer i udførelsen af deres miljøledelsessystem
- væsentlige lovbestemte krav i tilknytning til deres aktiviteter, produkter og tjenesteydelser
- væsentlige lokale spørgsmål

i hvilket tilfælde verifikator skal kræve årlige ajourføringer af oplysningerne i miljøredegørelsen.

Hvis ajourføringen ikke foretages årligt, forventes den gjort inden for en periode på højst 36 måneder.

Eksempler:

- mindre bagerier
- børnehaver
- individuelle forretninger.

3.3. *Bekræftelse af uddrag af miljøredegørelsen*

Organisationer kan ønske at anvende uddrag af deres miljøredegørelse i forbindelse med EMAS-logoet. Eksempler:

- forelæggelse af bekræftede emissionsdata for miljølovgiver
- oplysninger om kulstofemissioner i henhold til nationale programmer for begrænsning af klimaændringerne
- opfyldelse af lovbestemte krav om offentliggørelse af miljøoplysninger til aktionærer og pensionsordninger.

⁽¹⁾ Se side 3 i denne Tidende.

Når en organisation anvender uddrag fra miljøredegørelsen i forbindelse med EMAS-logoet, må den kun anvende uddrag fra den seneste bekræftede miljøredegørelse. Uddragene skal også stemme overens med kravene i bilag III, punkt 3.5, litra a)-f), og således være relevante og væsentlige og ikke-vildledende.

Uddrag fra miljøredegørelsen, der anvendes med EMAS-logoet, skal bekræftes særskilt. Der kan spares tid, arbejde og omkostninger ved at fastlægge, hvilke uddrag der skal anvendes, så disse kan bekræftes samtidig med redegørelsen.

For nærmere oplysninger om anvendelsen af logoet henvises til Kommissionens retningslinjer i bilag III til denne beslutning.

4. REVISIONSHYPPIGHED

4.1. Krav

I bilag II, punkt 2.9, om revisionsperioder hedder det, at:

»Hvor hyppigt en given aktivitet revideres, vil variere afhængigt af:

- aktiviteternes art, omfang og kompleksitet
- væsentligheden af de tilknyttede miljøpåvirkninger
- omfanget og alvoren af de problemer, der er afdækket i forbindelse med foregående revisioner
- organisationens miljøproblemer gennem tiden.

En organisation skal selv fastlægge sit revisionsprogram og revisionshyppigheden under hensyntagen til Kommissionens retningslinjer ...«.

4.2. Mål

Hensigten er at sikre, at der udarbejdes et revisionsprogram, der giver ledelsen de oplysninger, den har brug for for at kunne foretage en kritisk gennemgang af organisationens miljøresultater og miljøledelsessystemets effektivitet og påvise, at den har kontrol hermed. Det vil også danne grundlaget for verifikators udarbejdelse af og godkendelse af verifikationsprogrammet sammen med organisationen og for fastlæggelse af, hvor hyppigt organisationen besøges.

4.3. Retningslinjer

God praksis i forbindelse med udarbejdelse af et revisionsprogram ville være, at de aktiviteter, produkter og tjenesteydelser, der forårsager eller kan forårsage de væsentligste miljøvirkninger, revideres hyppigere end dem med mindre væsentlige miljøvirkninger. Organisationen bør endvidere foretage revisioner mindst én gang om året, da dette vil hjælpe med til at vise organisationens ledelse og verifikator, at den har kontrol over organisationens væsentlige miljøforhold.

BILAG III

RETNINGSLINJER FOR ANVENDELSE AF EMAS-LOGOET

(Alle henvisninger til bilag er henvisninger til bilagene til forordning (EF) nr. 761/2001, medmindre andet udtrykkeligt er angivet)

1. PRINCIPPERNE

Referenceforordning

Disse retningslinjer anvendes uden i øvrigt at tilsidesætte fællesskabslovgivningen eller nationale lovbestemmelser eller tekniske standarder, der ikke er omfattet af fællesskabslovgivningen, særlig Rådets direktiv 84/450/EØF af 10. september 1984 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om vildledende reklame⁽¹⁾ og organisationers forpligtelser i henhold til de pågældende love og standarder.

1.1. EMAS-logoets formål

Et af nøgleelementerne i den reviderede forordning (EF) nr. 761/2001 er indførelsen af forskellige muligheder for at videregive miljødata til interesseparterne. Organisationer skal tilskyndes til at fortælle offentligheden, deres kunder og forretningsforbindelser om deres miljøresultater ved at anvende disse yderligere kommunikationsmuligheder.

EMAS-logoet er et varemærke for forordning (EF) nr. 761/2001. EMAS-logoets formål er at gøre offentligheden og andre interesseparter opmærksomme på, at organisationen

- har oprettet og gennemført et miljøledelsessystem
- systematisk, objektivt og regelmæssigt vurderer resultaterne heraf
- videregiver oplysninger om miljøresultater og har en åben dialog med offentligheden og andre interesseparter
- inddrager medarbejderne aktivt, herunder gennem passende uddannelse

og at den opfylder de gældende lovbestemmelser på miljøområdet. Det viser især, at organisationen forelægger offentligt tilgængelige, regelmæssige miljøredegørelser, der er blevet bekræftet af en uafhængig verifikator.

I denne forbindelse har det nye EMAS-logo tre opgaver:

- at angive pålideligheden og troværdigheden af de oplysninger, som en organisation giver om sine miljøresultater
- at vidne om organisationens tilsagn om at forbedre sine miljøresultater og styre sine miljøforhold på en forsvarlig måde
- at øge bevidstheden omkring ordningen i offentligheden, hos interesseparterne og blandt organisationer, der er villige til at forbedre deres miljøresultater.

Det er således Fællesskabets hensigt at øge EMAS-ordningens værdi ved at give EMAS-registrerede organisationer nye og troværdige muligheder for at vise deres miljøresultater og engagement i miljøbeskyttelse ved at kommunikere med interesseparterne gennem mange forskellige kanaler, som foreslået i disse retningslinjer.

1.2. Forholdet mellem EMAS-logoet og miljømærkeordningerne (artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 761/2001)

EMAS-logoet står for:

- de registrerede organisationers frivillige proaktive bestræbelser på løbende at forbedre deres miljøresultater ud over de lovbestemte krav

⁽¹⁾ EFT L 250 af 19.9.1984, s. 17.

- et velfungerende miljøledelsessystem til gennemførelse af organisationens målsætninger
- det forhold, at de oplysninger, der f.eks. gives i miljøredegørelsen, er pålidelige og er blevet bekræftet af en akkrediteret miljøverifikator.

Miljømærkeordninger for produkter og tjenesteydelser adskiller sig fra EMAS-logoet på følgende punkter:

- De er ifølge deres natur selektive og komparative, idet mærkninger er en anprisning af de produkter, aktiviteter og tjenesteydelser, der bærer mærket, til forskel fra dem, der ikke gør det.
- De viser, at økologiske kriterier, der er opstillet af en tredjepart, er opfyldt, og at kun nogle af produkterne på markedet opfylder dem.
- Definitionen på relevante kriterier følger en (hovedsagelig officielt) godkendt høringsprocedure.

Miljømærkeordninger kan give relevante oplysninger om miljøforhold i tilknytning til produkter og tjenesteydelser.

EMAS-logoet indebærer ingen af disse egenskaber, og det må heller ikke anvendes på en sådan måde, at det kan give årsag til forveksling.

Det er organisationernes, verifikatorernes og registreringsorganernes ansvar at undgå enhver forveksling med miljømærker på produkter. Med henblik herpå skal organisationen omhyggeligt udvælge de oplysninger, der skal videregives, og udforme kommunikationsmidlerne på en sådan måde, at muligheden for forveksling udelukkes. Det er verifikators ansvar at vurdere gyldigheden og pålideligheden af det budskab, der gives kunden i overensstemmelse med kriterierne i bilag III, punkt 3.2 og 3.5, og i overensstemmelse med verifikators opgaver som fastlagt i bilag V.

2. KRAV I HENHOLD TIL FORORDNING (EF) nr. 761/2001

2.1. Relevante lovbestemmelser

a) I artikel 8 i forordningen (»logo«) defineres:

- betingelserne for, hvordan EMAS-logoet må anvendes, nemlig krav om EMAS-registrering (stk. 1)
- de fem forskellige muligheder for anvendelsen heraf (stk. 2), og
- de tilfælde, hvor det ikke må bruges, nemlig på produkter eller disses emballage og i forbindelse med sammenligninger med andre produkter, aktiviteter og tjenesteydelser (stk. 3).

b) Bilag III, punkt 3.5 (»Offentliggørelse af oplysninger«), angiver mulighederne for oplysninger til offentligheden ud over miljøredegørelsen, og i litra a) til f) anføres betingelserne for, at udvalgte oplysninger kan bære EMAS-logoet. Ifølge bilag III, punkt 3.5, skal oplysningerne være:

- nøjagtige og ikke-vildledende
- dokumenterede og verificerbare
- relevante og anvendt i en passende sammenhæng
- repræsentative for organisationens generelle miljøindsats og -resultater
- vanskelige at misforstå
- væsentlige i relation til den samlede miljøpåvirkning.

Organisationer skal tage hensyn til kravene i bilag III, punkt 3.5, litra a) til f), også når de bruger EMAS-logoet i reklamer for produkter, aktiviteter og tjenesteydelser, som forklaret i punkt 5 i disse retningslinjer.

- c) Bilag IV (»Minimumskrav til logoet«) opstiller to udgaver af logoet: Den ene angiver »verificeret miljøreddegørelse« (version 1), den anden angiver »bekræftede miljøoplysninger« (version 2). I begge tilfælde skal organisationens registreringsnummer angives.

Logoets udformning ifølge bilag IV må kun ændres på de betingelser, der er anført i punkt 2.2 i disse retningslinjer.

2.2. Anvendelse af logoet til fremme af EMAS-ordningen

Det erkendes, at der er behov for at anvende logoet til at fremme EMAS-ordningen. I denne forbindelse vil udtrykkene »bekræftede oplysninger« eller »verificeret miljøledelse« være uhensigtsmæssige, og heller ikke registreringsnummeret bør anføres. Derfor kan logoet i nedenstående udgave anvendes til fremme af EMAS-ordningen:

til følgende formål, f.eks.:

- reklamemateriale (skilte osv.)
- artikler i aviser og blade
- kommissionens retningslinjer
- bøger, publikationer om EMAS

forudsat:

- at det ikke anvendes i forbindelse med en organisations navn, og
- at det ikke kan forstås som eller give indtryk af registrering i ordningen, eller at brugeren af logoet i denne udgave ikke fremfører miljøanprisninger af sine aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser.

2.3. Logoets funktioner i forskellige typer oplysninger (artikel 8 og bilag IV til forordning (EF) nr. 761/2001)

Version 1 af logoet viser, at en organisation har indført et miljøledelsessystem i overensstemmelse med kravene i EMAS; version 2 viser, at de specifikke oplysninger, som logoet gælder for, er bekræftet i henhold til EMAS.

I EMAS-forordningens artikel 8, stk. 2, anføres fem forskellige muligheder for at anvende logoet:

- a) på bekræftede oplysninger, jf. bilag III, punkt 3.5, på betingelser, der er fastlagt i disse retningslinjer. I dette tilfælde viser logoet, at oplysningerne er hentet fra en bekræftet miljøreddegørelse og opfylder kravene i bilag III, punkt 3.5 (version 2)
- b) på bekræftede miljøreddegørelser: fremhæver deltagelse i ordningen og viser, at indholdet af miljøreddegørelsen er blevet bekræftet (version 2)
- c) på registrerede organisationers brevhoved (version 1)

- d) i dokumentation, der oplyser om en organisations deltagelse i EMAS; angiver, at organisationen deltager i EMAS. Version 1 af logoet kan f.eks. anvendes på plader, bygninger, websteder, invitationer osv.
- e) på reklamer for produkter, aktiviteter og tjenesteydelser, dog kun på betingelserne i disse retningslinjer, der skal sikre, at der ikke sker nogen forveksling med miljømærker (version 2).

I alle disse tilfælde skal der være en tydelig tilknytning til organisationens navn.

Brugerne af logoet — EMAS-registrerede organisationer — bør tænke på, at anvendelse af logoet ikke må kunne misforstås af offentligheden. Ingen organisation må f.eks. anvende logoet på en sådan måde, at offentligheden forvirres eller vildledes med udsagn om, at den har gjort noget »i tråd med« EMAS-forordningen eller på sin egen facon »i henhold til« forordningen.

Anvendelse af logoet i redegørelsen og på brevhovedet var omfattet af forordning (EØF) nr. 1836/93⁽¹⁾, men forordning (EF) nr. 761/2001 giver mulighed for flere nye anvendelser, som gennemgås nedenfor.

3. RETNINGSLINJER FOR ANVENDELSEN AF LOGOET PÅ UDVALGTE OPLYSNINGER FRA MILJØREDEGØRELSEN (ARTIKEL 8, STK. 2, LITRA a), I OG BILAG III, PUNKT 3.5, TIL FORORDNING (EF) nr. 761/2001)

3.1. *Generelle krav*

Anvendelse af logoet (version 2) i forbindelse med udvalgte oplysninger skal opfylde kravene i bilag III, punkt 3.5.

Der er en lang række muligheder for offentliggørelse, såsom:

- informationsbrochurer
- datablade
- reklamesedler
- annoncer i aviser
- kapitler om miljø i ikke-miljørelaterede publikationer
- websteder osv.
- tv-reklamer.

Korrekt anvendelse af logoet afhænger ikke af, hvilke tekniske midler der anvendes til at forelægge oplysningerne. Det generelle krav til logoets anvendelse er i disse tilfælde:

Vis klart, hvilke bekræftede oplysninger logoet henviser til!

Hvis publikationen udelukkende indeholder miljøredegørelsen og er bekræftet af verifikator, kan logoet anvendes på den måde, der findes mest hensigtsmæssig (f.eks. på forsiden, øverst på en annonce eller reklame, grafisk baggrund for tekst osv.)

De bekræftede oplysninger skal være tydeligt adskilt fra resten af teksten (f.eks. med en ramme, anden layout, farve, størrelse eller skrifttype), hvis de

- kun udgør en del af en anden publikation (f.eks. med teknisk eller forretningsmæssigt indhold), eller
- er forelagt sammen med andre, ikke-bekræftede miljøoplysninger (f.eks. en blok i en større tekst eller et afsnit i en virksomhedsrapport osv.)

⁽¹⁾ EFT L 168 af 10.7.1993, s. 1. Forordningen er ophævet ved forordning (EF) nr. 761/2001.

Logoet skal være placeret således, at det helt klart er knyttet til de bekræftede oplysninger.

3.2. Eksempler

De følgende eksempler illustrer principperne i punkt 3.1 i disse retningslinjer for registrerede organisationer. I alle tilfælde, der benævnes »tilladt«, skal kriterierne i bilag III, punkt 3.5, litra a) til f), være opfyldt. I de tilfælde, der benævnes »ikke tilladt«, angives, hvilke af kriterierne i bilag III, punkt 3.5 der overtrædes.

Nr.	Eksempel	Tilladt/ikke tilladt
1	Logo (version 2) øverst på forsiden af en sammenfatning af relevante og bekræftede miljøresultater til myndighederne	Tilladt
2	Logo (version 2) placeret på materiale, der omdeles til medarbejderne med bekræftede oplysninger om gennemførelsen af miljøledelsessystemet	Tilladt
3	Logo (version 2) på forsiden af en brochure til kunder og leverandører, hvor indholdet er taget fra den bekræftede miljøredegørelse	Tilladt
4	Logo (version 2) i den årlige miljørapport fra en moderorganisation, der omfatter registrerede og ikke-registrerede datterorganisationer, anbragt på forsiden af kapitlet om det bekræftede miljøledelsessystem i visse klart navngivne EMAS-registrerede dele af organisationen	Tilladt
5	Logo (version 2) på forsiden af en virksomheds miljørapport, hvor dele af virksomheden ikke er registreret	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af bilag III, punkt 3.5, punkt a), d), e) og f)
6	Logo (version 2) på forsiden af en organisations årsberetning (fuldt registreret organisation)	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af bilag III, punkt 3.5, litra a), d), e) og f)
7	Logo (version 2) som baggrundsgrafik for en sammenfatning af bekræftede miljøoplysninger i en årsberetning	Tilladt
8	Logo (version 2) som baggrundsgrafik for bekræftede råd til kunder om miljøforsvarlig bortskaffelse af et produkt	Tilladt
9	Logo (version 2) ved siden af bekræftede miljøoplysninger på en organisations websted	Tilladt
10	Logo (version 2) sammen med følgende bekræftede udsagn placeret på en distributionsvirksomheds lastbil ved siden af virksomhedens navn: »Vi har reduceret vores lastbilmiljø gennemsnitlige dieselforbrug med 20 % til xy liter pr. 100 km mellem 1995 og 1998«	Tilladt
11	Logo (version 2) ved siden af følgende udsagn placeret på en lastbil, der bærer en forhandlers logo: »Vores distribution er miljøvenlig«	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af bilag III, punkt 3.5, litra a), b), c), d), e) og f)
12	Logo (version 2) på en side med bekræftede informationskrav til leverandører i en forhandlers katalog	Tilladt

4. RETNINGSLINJER FOR ANVENDELSEN AF LOGOET I DOKUMENTATIONEN OM ORGANISATIONENS DELTAGELSE I ORDNINGEN (ARTIKEL 8, STK. 2, LITRA d), I FORORDNING (EF) nr. 761/2001)

4.1. *Generelle krav*

Anvendelse af logoet (version 1) i overensstemmelse med artikel 8, stk. 2, litra d), har til formål at oplyse offentligheden og interesseparter om, at en organisation er registreret. Det er derfor nødvendigt, at logoet tydeligt og udelukkende henviser til den registrerede organisation. Forveksling med organisationer, der ikke er EMAS-registrerede, skal undgås.

Registrerede organisationer og kommunikationstjenesteudbydere, der arbejder på deres vegne, må ikke give indtryk af, at de sidstnævnte selv opfylder EMAS-kravene, hvis dette ikke er tilfældet.

4.2. *Eksempler*

De følgende eksempler illustrerer de ovenfor nævnte principper for registrerede organisationer:

Nr.	Eksempel	Tilladt/ikke tilladt
1	Logo (version 1) på forsiden af en informationsbrochure (der ikke indeholder miljøoplysninger (fuldt registreret organisation))	Tilladt
2	Logo (version 1) på forsiden af en organisations årsberetning (ikke fuldt registreret organisation)	Ikke tilladt, da fuld registrering er nødvendig
3	Logo (version 1) på forsiden af en organisations årsberetning (fuldt registreret organisation)	Tilladt
4	Logoet påmalet en lagertank på et registreret anlæg (version 1)	Tilladt
5	Logo (version 1) i en avis som baggrundsgrafik i en fælles annonce for to virksomheder, der bebuder deres miljøsamarbejde i forsyningskæden (den ene er registreret, den anden er ikke)	Ikke tilladt, da det giver indtryk af, at begge virksomheder er EMAS-registrerede
6	Logo (version 1) på en detailforhandlers katalog placeret ved siden af en liste med leverandørers mærkenavne (ikke alle registrerede)	Ikke tilladt, da det giver indtryk af, at alle leverandører er EMAS-registrerede
7	Logo (version 1) placeret ved siden af indgangsdøren på et fly, der er fremstillet af en registreret fabrikant, men som drives af et ikke-registreret luftfartsselskab	Ikke tilladt, da det giver indtryk af, at luftfartsselskabet driver flyet i henhold til EMAS
8	Logo (version 1) placeret på en bus ved siden af en registreret offentlig transportmyndighed, der driver bussen	Tilladt
9	Logo (version 1) ved siden af navnet på en registreret organisation på den pågældende organisations bilpark	Tilladt
10	Logo (version 1) på en plade ved indgangen til et registreret varehus	Tilladt
11	Logo (version 1) på formularer, der anvendes af en registreret offentlig myndighed	Tilladt

5. RETNINGSLINJER FOR ANVENDELSEN AF LOGOET I REKLAMER FOR PRODUKTER, AKTIVITETER OG TJENESTEYDELSER (ARTIKEL 8, STK. 2, LITRA e), ARTIKEL 8, STK. 2, LITRA a) OG b) OG BILAG III, PUNKT 3.5)

5.1. *Generelle krav*

Forordning (EF) nr. 761/2001 lægger større vægt på indirekte miljøforhold end forordning (EØF) nr. 1836/93. Heriblandt spiller produkters, aktiviteters og tjenesteydelsers egenskaber en central rolle. Den sigter mod at tilskynde organisationer til at udsende oplysninger om deres miljøresultater i forbindelse med deres produkter og at anvende deres markedsværktøjer til at fremme EMAS-målsætningerne. Dette omfatter de miljøforhold, der indirekte er knyttet til produktet, såvel som direkte produktkarakteristika — forudsat at de er bekræftet af verifikator.

Logoet må ikke i noget tilfælde anvendes alene i reklamer for produkter, aktiviteter og tjenesteydelser (som et miljømærke). Der skal være en synlig forbindelse med de bekræftede oplysninger. De bekræftede oplysninger skal udskille sig fra alle andre oplysninger.

De oplysninger, som logoet henviser til, bør udvælges i overensstemmelse med principperne i bilag III, punkt 3.5, litra a) til f).

I henhold til artikel 8, stk. 2, litra e), sammenholdt med artikel 8, stk. 2, litra a) og d), er det tilladt at anvende EMAS-logoet til at

- angive, at organisationen deltager i EMAS (version 1)
- angive, at et produkt, en aktivitet og en tjenesteydelse er frembragt af en EMAS-registreret organisation (version 1)
- give bekræftede oplysninger, der direkte eller indirekte er tilknyttet produkter, aktiviteter og tjenesteydelser, øget troværdighed (version 2).

Der skal være en synlig forbindelse med de bekræftede oplysninger. Alle aktiviteter, der er relevante for de oplysninger, der gives sammen med logoet, skal være under den registrerede organisations ledelseskontrol.

Logoet kan anvendes på forskellige måder, som f.eks.:

- i trykte annoncer for produkter (f.eks. i aviser, kataloger osv.)
- i brugermanualer
- i andre medier (f.eks. tv, websteder osv.)
- på hylder og stativer, hvor produkter, aktiviteter og tjenesteydelser præsenteres for kunderne
- udstillingsstande osv.

Den organisation, der bruger logoet, skal have kontrol over og ansvaret for den måde, logoet præsenteres på. Der skal være et klart identificeret forhold mellem logoet og den aktivitet, det produkt eller den tjenesteydelse, som det henviser til.

Heller ikke her er det den tekniske måde, logoet præsenteres på, der afgør, om dets anvendelse er tilladt eller ej, men indholdet af de givne oplysninger. I hvert tilfælde skal det gøres klart, hvilke oplysninger organisationen henviser til.

a) Oplysninger, der indirekte vedrører produktet, aktiviteten eller tjenesteydelsen:

Hvis logoet (version 2) har til formål at angive et af følgende punkter, skal der i annoncen gives relevante bekræftede oplysninger, og de skal kunne erkendes som værende oplysninger om specifikke bekræftede karakteristika ved organisationens miljøledelse:

- de relevante produktionsprocessers miljøkarakteristika
- karakteristika ved organisations miljøledelse

- miljøpolitik, -målsætninger og -mål
- generelle data om miljøresultaterne.

Påstande om miljøforhold, der ikke i tilstrækkelig grad er omfattet af organisationens miljøledelse, er ikke tilladt.

b) Oplysninger, der direkte vedrører produktet, aktiviteten eller tjenesteydelsen:

Hvis logoet (version 2) har til formål at angive et af følgende punkter, skal der i annoncer gives relevante bekræftede oplysninger, og de skal kunne erkendes som værende oplysninger om specifikke bekræftede karakteristika ved produktet:

- produktets, aktivitetens eller tjenesteydelsens miljømæssigt relevante karakteristika
- produktets karakteristika i anvendelsesfasen eller efter anvendelse
- forbedring af produktets eller tjenesteydelsens miljøresultater
- produkt- eller tjenesteydelsesrelaterede miljøpolitiske målsætninger og mål
- data vedrørende miljøresultater i tilknytning til produktet, aktiviteten eller tjenesteydelsen.

Påstande om miljøforhold, der ikke i tilstrækkelig grad er omfattet af organisationens miljøledelse, er ikke tilladt.

Der er tre fundamentale begrænsninger for anvendelse af logoet: Det er ikke tilladt at anvende logoet:

- på produkter og deres emballage
- i forbindelse med sammenligninger med andre produkter, aktiviteter eller tjenesteydelser, og
- i annoncer for produkter uden tydelig information/angivelse af karakteristikaene ved den organisation eller det produkt, som det vedrører.

EMAS-logoet som sådant giver således ikke forbrugerne nogen oplysninger (som miljømærket), men angiver, at de givne oplysninger er blevet bekræftet. Det er med andre ord et »segl for oplysningernes pålidelighed« og ikke et »segl for produktets fortrin«.

I alle de tilfælde, hvor der findes en miljømærkeordning for det/den pågældende produkt, aktivitet eller tjenesteydelse (dvs. hvor der er etablerede krav for EU-miljømærkeordningen eller nationale miljømærkeordninger), gælder endvidere følgende krav:

- Organisation og verifikator skal træffe særlige forholdsregler, som anført i de ovennævnte almindelige principper og illustreret i eksemplerne, for at undgå forveksling med miljømærket.
- Organisationer og verifikatorer skal tage hensyn til de miljømærkekriterier, der er relevante for produktet, når de kontrollerer de oplysninger, der skal gives, på grundlag af kravene i bilag III, punkt 3.5, litra a) til f).
- Der skal tages hensyn til alle de miljømærkeordninger, der er relevante for det marked, hvor logoet vil blive anvendt.
- Det er i intet tilfælde tilladt at henviser til de kriterier, der er opstillet for relevante miljømærkeordninger.

5.2. Eksempler

De følgende eksempler illustrerer principperne i punkt 5.1 i disse retningslinjer. I alle tilfælde, der benævnes »tilladt«, skal kriterierne i bilag III, punkt 3.5, litra a) til f), være opfyldt. I de tilfælde, der benævnes »ikke tilladt«, angives det, hvilke af kriterierne i bilag III, punkt 3.5, der er overtrådt.

Nr.	Eksempel	Tilladt/ikke tilladt
1	Logo (version 1) ved siden af den bekræftede oplysning »Produceret af en EMAS-registreret organisation« i en reklame	Tilladt
2	Logo (version 1 eller 2) ved siden af bekræftede oplysninger »Mere miljøvenligt produkt sammenlignet med alternativer«	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af bilag III, punkt 3.5, litra a), b), c), d), e) og f)
3	Logo (version 2) ved siden af den bekræftede oplysning »produktions energieffektivitet forbedret med 20 % fra 1996 til 1999«	Tilladt
4	Logo (version 1 eller 2) placeret i et foto af et produkt uden yderligere oplysninger	Ikke tilladt på grund af risikoen for forveksling med et produktmærke
5	Logo (version 2) ved siden af den bekræftede oplysning »60 % af vores leverandører er EMAS-registrerede i 1998«	Tilladt
6	Logo (version 2) ved siden af den bekræftede oplysning »Årets ajourførte miljøredegørelse kan fås på ...«	Tilladt
7	Logo (version 2) ved siden af den bekræftede oplysning »Produktets energiforbrug reduceret med 10 % sammenlignet med 1997-modellen«	Tilladt
8	Logo (version 2) ved siden af en banks udsagn om, at miljøforhold indgår i dens investeringskriterier	Tilladt
9	Logo (version 2) ved siden af en erklæring i en detailhandlers katalog, der opregner miljørelaterede kriterier for sine leverandører	Tilladt
10	Logo (version 2) ved følgende udsagn i en detailforhandlers katalog: »Miljøvirkningerne af de varer, der findes på vores hylder, er reduceret med 20 % siden 1998«	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af bilag III, punkt 3.5, litra a), b), c) og e)
11	Logo (version 2) ved siden af følgende bekræftede oplysning: »Støjreduktion på 10 % sammenlignet med 1997-modellen«. Der findes et miljømærke, der kræver støjniveauer, der er lavere end produktets miljøresultat. Miljømærkekriterierne er blevet taget i betragtning	Tilladt
12	Logo (version 2) ved siden af en bekræftet oplysning om en 20 % reduktion i antallet af klager over lugtgener ved et slagteri i 1999 sammenlignet med 1998	Tilladt
13	Logo (version 2) ved siden af et olieraffinaderis påstand om 10 % reduktion i papirforbruget pr. tons produceret benzin	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af bilag III, punkt 3.5, litra d) og f)
14	Logo (version 1 eller 2) ved siden af billedet af en ikke-registreret ferielandsby i et registreret rejsebureaus katalog	Ikke tilladt, eftersom organisationen, som logoet henviser til (ferielandsbyen), ikke er registreret
15	Logo (version 2) på side 2 i et rejsebureaus katalog, der giver bekræftede oplysninger om de foranstaltninger, der er truffet med henblik på bæredygtig turisme	Tilladt
16	Logo (version 2) i en reklame for en papirproducent med bekræftede oplysninger om kravene til leverandører med hensyn til ansvarlig skovdrift	Tilladt
17	Logo (version 2) ved siden af de bekræftede oplysninger i et luftfartsselskabs »in-flight-magasin«	Tilladt

Nr.	Eksempel	Tilladt/ikke tilladt
18	Logo (version 2) i en reklame for absorberende papir ved siden af udsagnet »Vores genbrugspapirindhold svarer til kravene for »Blaue Engel«-miljømærket«	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af kravene i disse retningslinjer (punkt 5.1)
19	Logo (version 2) i en køleskabsreklame, hvor det hedder »Vi overgår kravene til EU-miljømærket med 10 %«	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af kravene i disse retningslinjer (punkt 5.1)
20	Logo (version 2) i følgende reklame for en computer, der indeholder dele leveret af ikke-registrerede virksomheder: »Miljøvirkningerne i computerens levetid reduceret i henhold til EMAS«	Ikke tilladt på grund af overtrædelse af bilag III, punkt 3.5, litra a), b), e) og f)